

www.humak.fi

Opinnäytetyö

”Et olis joku tyyppi, jonka kaikki tietäis”

Koulunuorisotyöntekijän työnkuva Naantalin yläkouluissa

Krista Lampolahti

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma
(210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
(muodossa 9/2020)

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Koulutuksen nimi: Yhteisöpedagogi

Tekijät: Krista Lampolahti
Opinnäytetyön nimi: ”Et olis joku tyyppi, jonka kaikki tietäis” Koulunuorisotyöntekijän työnkuva Naantalissa
Sivumäärä: 48 ja 05 liitesivua
Työn ohjaaja(t): Laura Castrén, Imad Kawani
Työn tilaaja(t): Naantalissa yläkoulut, Vesa Malin

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää Naantalissa yläkouluihin koulunuorisotyöntekijän työnkuvan malli. Koulumaailmaan kaivataan uusia toimijoita jo pitkään toimineiden ammattien lisäksi. Koulunuorisotyöntekijä voi toimia matalan kynnyksen palveluna, joka toimii koulussa muiden ammattilaisten rinnalla yhteistyössä. Nuorten syrjäytyminen on yhä kasvava ongelma Suomessa. Ennaltaehkäisevä työ on avainasemassa pyrkimyksessä vähentää syrjäytymistä ja siihen ajatumisen riskejä. Nuoruus aika on herkkää, oikeiden valintojen tekemisessä sekä oman identiteetin että vahvuuksien löytämisessä nuoret tarvitsevat tukea. Jokaisella tulisi olla joku, jonka kanssa näitä asioita voi pohtia. Pohdintoihin ei aina tarvita ammattilaisen apua ajanvarauksella, riittää että on aikuinen kenellä on aikaa kohtaamiselle keskellä arkea.

Tutkimuksessa kartoitettiin Naantalissa kahden yläkoulun henkilökunnan kokemaa tarvetta koulunuorisotyöntekijän työmuodoille ja sen kehittämiseksi. Naantalissa yläkoulussa ei työskentele kouluihin palkattua koulunuorisotyöntekijää. Kyseessä on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Tietopohja lähestyy koulun arjessa esiin tulevia teemoja toimijuuden näkökulmasta. Tutkimuksessa toteutettiin viisi puolistrukturoitua teemahaastattelua ja niiden yhteydessä SWOT-analyysi. Haastateltavat kuuluivat kaikki osaksi kouluhenkilökuntaa. Aineisto analysoitiin sisällönanalyysillä teemoittellen, hyödyntäen haastattelurunkoa.

Haastatteluista saatujen tulosten pohjalta nousseen tarpeen mukaan koottiin koulunuorisotyöntekijän työmuotoja ja työtehtäviä Naantalissa yläkouluihin. Koulunuorisotyöntekijän toimenkuvassa tärkeiksi teemoiksi nousivat: ennaltaehkäisevyys, kiireetön mahdollisuus kohtaamiselle, yhteistyön monet muodot ja sitä kautta yhteisöllisyyden lisääminen kouluissa.

Naantalissa kaupungin yläkouluille tutkimus tuotti uutta tietoa kyseisen työmuodon tarpeellisuudesta ja sen tuomista uusista mahdollisuuksista. Ammattialaa ajattelen tutkimus on erittäin ajankohtainen ja se tukee opetus ja kulttuuri ministeriön pyrkimyksiä vahvistaa ja kehittää koulussa tehtävää nuorisotyötä.

Tuotoksena tilaaja sai koulunuorisotyöntekijän vuosikellon, jonka pohjalta voi kyseistä ammattia lähteä toteuttamaan.

Asiasanat: nuoret, yläkoulut, koulunuorisotyö, yhteistyö, kasvatuskumppanuus

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Name of the Degree Programme

Author: Krista Lampolahti

Title: "Et olis joku tyyppi, jonka kaikki tietäis" Job description of school youth worker at Naantali Middle Schools

Number of Pages: 48 and 05 attachment pages

Supervisor(s): Laura Castrén, Imad Kawani

Subscriber(s): Naantali Middle Schools, Vesa Malin

The purpose of this thesis was to create a model of the job description of the school youth worker in Naantali Secondary Schools. There has been a need for new players in schools, in addition to the professions that have long been active, to prevent some social issues confronting youth. For example, the exclusion of young people is an increasingly growing problem in Finland. A school youth worker can act as a low-threshold service, working in the school alongside other people in cooperation. Preventive work plays a key role in the effort to reduce exclusion and the risks of drifting into it. Moreover, young people need support in various areas to make better choices, for example, in searching for their own identity and strengths. They also need someone who have time to consider and reflect upon these things with. For reflection, it is not always necessary to ask a professional by appointment, it is enough to have an adult who has time for an encounter in the middle of everyday life.

Data generation methods consisted of qualitative surveys and semi-structured interviews. The survey was designed to explore the needs experienced by staff at Naantali's two secondary schools for the work forms of a school youth worker and its development. Theoretical framework of this study was informed by the notion of agency to illuminate everyday life of the school. Five semi-structured interviews with the school staff were conducted employing SWOT analysis. Certain themes were utilised from the interview schedule, like: preventive work and community. Thematic analysis was employed to analyse the data.

Findings suggest that there is an increasing need for work forms and work assignments for a school youth worker in Naantali Secondary Schools. There are some important themes emerged in this study regarding the areas where youth workers can contribute to such as prevention, unhurried opportunity for encounter, many forms of cooperation and, consequently greater community in schools.

This thesis offers original contributions to practice, policy and research. For secondary schools in the city of Naantali, this study provided new information about the necessity of school youth workers and the new opportunities it brought with. Moreover, the subscriber received an annual plan consisting of activities for a school youth worker. This research is timely important for policymaking as ongoing efforts from the Ministry of Education and Culture to strengthen and develop youth work in schools are strongly featured in this study. Future research can employ similar methods in different contexts to expand our understanding of the need for school youth workers in schools.

As an output, the subscriber received the annual clock of a school youth worker, on the basis of which one can leave the profession in question

---

Keywords: young people, middle schools, school youth work, collaboration, educational partnership

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	6
2	TILAAJA JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	8
2.1	Työn tarve, tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset.....	8
3	TIETOPOHJA.....	10
3.1	Toimijuus	10
3.2	Ryhmässä jäsenenä	12
3.3	Yhteisöllisyys, osallisuus, syrjäytyminen	13
3.4	Mitkä ovat nuorisotyö ja koulu? Mikä niitä yhdistää?	16
3.5	Koulunuorisotyö.....	18
3.5.1	Koulunuorisotyön tavoitteita.....	18
4	MENETELMÄT	21
4.1	Haastattelut ja eettisyys.....	22
5	TIEDONKERUU.....	24
5.1	Analyysimenetelmät	26
6	TULOKSET.....	28
6.1	Miten nuorisotyö on näkynyt koululla ja mitä kokemuksia siitä on?	28
6.2	Ajatuksia koulunuorisotyöstä ennaltaehkäisevänä työmuotona.	30
6.3	Koulunuorisotyön toiminta	33
6.3.1	Sosiaalisten taitojen edistäjä	34
6.3.2	Yhteistyö kumppani	35
6.3.3	Teematunnit.....	36
6.4	Koulunuorisotyön kehittäminen.....	37
6.5	SWOT-analyysi.....	39
7	LOPPUPÄÄTELMÄ	41
7.1	Koulunuorisotyöntekijän toimenkuva Naantalissa	43
7.1.1	Yhteisö	43
7.1.2	Yksilö.....	44
7.1.3	Oppilaiden arjessa tukena	44

7.1.4	Teemapäivät ja muut koulun tapahtumat.....	45
7.2	Työn arviointia	46
LÄHTEET		49
LIITTEET		53

1 JOHDANTO

Olen toiminut Naantalien peruskouluissa ohjaajana melkein kahdenkymmenen vuoden ajan. Koulunkäynninohjaajan työ on hyvin moninaista, pääpaino työnkuvassa on opiskelun kokonaisvaltainen tukeminen koulun oppitunneilla ja siirtymätilanteissa. Toisinaan ohjaaja saa olla kuin kärpänen katossa ja tehdä havaintoja koulupäivän aikana. Ohjaajana pääsee lähelle ohjattavia, ja suhde nuoriin on kaverillisempi kuin esimerkiksi opettajalla. Koulun toimintaympäristössä kohtaa eri ikäiset ihmiset ja sen tehtävänä on kasvattaa ja opettaa. Koulussa ja vapaa-ajallaan nuoret kohtaavat tilanteita, joissa tarvitaan sosiaalisia taitoja vuorovaikutuksellisiin tilanteisiin.

Opetussuunnitelman perusteissa on määritelty pääperiaatteet kouluille toimintakulttuurin kehittämiseen. Pääperiaatteissa korostetaan koulun toimintaa oppivana yhteisönä, joka edistää yhdessä oppimista. Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaa tavoite oppilaiden hyvinvoinnin ja turvallisen arjen varmistamiseen. (Opetushallitus 2020.) Koulun kasvatushenkilökunta on havainnut tarvetta toiminnalle, johon heidän on työnsä aikataulullisista syistä haastavaa vastata. Erityisesti opetushenkilökuntaa puhuttavat yksinäiset nuoret, nuorten tarve tulla kohdatuksi ja nuorten hyvinvointi. Koulutyön ja opiskelun aiheuttamat paineet ovat yksi syy nuorten psyykkiseen pahoinvointiin (Kiuru. 2020). Yksinäisyys, aikuisten puute ja nuorten pahoinvointi lisäävät syrjäytymisriskiä.

Syrjäytyminen voidaan nähdä tapahtumaketjuna, mihin usein ajaudutaan, kun useat hyvinvointiin vaikuttavat tekijät puuttuvat. Nurmi (2011, 28) kirjoittaa artikkelissaan psykologisesta syrjäytymisen mekanismista, joka muodostuu nuoren kielteisyydestä, motivaation puutteesta ja nuoren heikosta koulumenestyksestä. Muita syitä mitkä nostavat syrjäytymisriskiä ovat: Perheen taustat, oppimisvaikeudet ja nuoren masennus. Ystävillä ja yhteisöön kuulumisen tunteella ja niiden puuttumisella on merkittävä osuus syrjäytymiseen johtavissa syissä. Nuoren ajautumista yhteiskunnan ulkopuolelle voidaan ennaltaehkäistä tukemalla nuoren itsetuntoa, myönteistä ajattelua ja tulevaisuuden suunnitelmia. Muuttuva maailmamme, uutiset ja niiden mukanaan tuoma epävarmuus tulevasta puhuttavat nuoria. Tärkeää olisikin olla läsnä ja herkällä korvalla, kun nuoret kokevat tarvetta puhua.

Koulunuorisotyöntekijä voi osaltaan ennaltaehkäistä pahoinvoinnin jatkumoa. Työmuotona sitä on tutkittu, sen eri muotoja, menetelmiä, tarvetta ja kehittämistä on tarkasteltu opinnäytetöiden, eri hankkeiden ja tutkimusten muodossa. Aiemmin toteutetuista kehittämishankkeista voidaan päätellä, että niin nuorisotyö, kuin koulut ovat tiedostaneet toiminnassaan tarpeen yhteistyölle (Kiilakoski.2014, 11). Tunnistettavissa on, että molemmilla on omat työmenetelmänsä. Parhaimmillaan yhdistämällä niitä ja lisäämällä yhteistyötä, niin koulu kuin nuorisotyö hyötyvät toisistaan. Suurin hyöty kohdistunee itse kohderyhmään eli nuorille.

Koulua pidetään virallisena oppimisen paikkana. Siihen liittyvät oppiaineet, opetussuunnitelma ja sitä kautta opetus ja arviointi. Lisäksi koulu on nuorten kohtaamispaikka, missä kohdattavia ihmisiä ei voi itse valita. Koulu toimii ikään kuin nuorisokulttuurin näyttämönä, paikkana, missä nuori kohtaa myös palvelujärjestelmän monella tapaa. (Kiilakoski 2014.) Koulujen ja nuorisotyön tiet ovat lähentyneet toisiaan ja ollaan huomattu, että molemmat tarvitsevat toisiaan nuorten kanssa toimimiseen. Kouluihin tarvitaan matalankynnyksen aikuisia, jotka voivat tukea nuorten yhteisöllistä hyvinvointia, mutta myös yksilöiden kehitystä ja kasvua (Kaarina 2020). On pula aikuisista, joilla on riittävästi aikaa tähän. Koulu on alustana hyvä paikka tehdä nuorisotyötä. Tässä opinnäytetyössä selvitan tilaajan kokemaa tarvetta koulunuorisotyöntekijän työnkuvaan.

2 TILAAJA JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Naantalissa sijaitsee kaksi perusopetuksen yläkoulua. Lisäksi Velkualla sijaitsee yhtenäiskoulu, jossa opiskelee yläkouluikäisiä nuoria. Maijamäen koulussa opiskelee n. 430 oppilasta ja Suopellon koulussa oppilaita on noin 250. Kasvatushenkilökuntaa Suopellon koulussa on 40 henkilöä ja Maijamäen koulussa 56 henkilöä. Molemmissa oppilaitoksissa toteutetaan erityisopetusta pienryhmämuotoisesti. Lisäksi Maijamäen koulussa toimii Naantalin kaikkien yläkoulujen Jopo-luokka eli joustavan perusopetuksen luokka. Opiskelua on tarjolla kaikille luokka-asteille myös liikuntaan, luonnontieteisiin ja kielirikasteiseen opetukseen painottuvissa erikoisluokissa. Molemmissa kouluissa on kerhotoimintaa tarjolla.

Yläkoulujen kasvatushenkilökuntaan kuuluvat opetustoimen henkilöiden lisäksi, koulunkäynninohjaajat, koulukuraattori, koulupsykologi, kouluterveydenhoitaja, koululääkäri, psykiatrinen sairaanhoitaja ja erityisnuorisotyöntekijä Jopo-luokassa (Naantalin kaupunki 2020.) Useissa kunnissa on koulunuorisotyöntekijän ammatti juurtunut osaksi tätä moniammatillista työryhmää. Naantalin kaupungin kouluissa ei työskentele koulunuorisotyöntekijää.

Tulevan vuosikymmenen aikana Naantalissa toteutettavan kouluverkko uudistuksen jälkeen kaikki Naantalin yläkoulut ovat yhtenäiskouluja, jotka toimivat kampuksina. Tulevat kampukset muodostuvat Suopellon, Kalevanniemen ja Velkuan koulutalojen yhteyteen. Niiden ympärille rakennetaan lähiliikuntapaikkoja. Kampuksella toimii monia eri palveluja perheille. (Naantalin kaupunki 2019.)

2.1 Työn tarve, tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset

Tämä kehittämistyö kohdentuu yläkouluissa toteutettavaan nuorisotyöhön. Tilaajana toimii Naantalin yläkoulut. Näkökulma on vahvasti koululähtöinen. Aihe on ajankohtainen, nuorten hyvinvoinnin lisäämiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn on puututtava monin eri keinoin. Erityisesti uuden covid-19 pandemian myötä toteutuneet koulujen sulkemiset ovat herättäneet keskustelua etäopiskelun vaikutuksesta nuorten hyvinvointiin. Laadullisessa tutkimuksessa kartoitan Naantalin yläkoulujen kasvatushenki-

lökunnan kokemaa tarvetta koulunuorisotyöntekijän eri toimintamenetelmien ja työmuotojen toteuttamiseen yläkouluissa. Toteutan viisi puolistrukturoitua teemahaastattelua koulujen eri toimijoiden kanssa. Haastattelujen yhteydessä teetän haastateltaville SWOT-analyysin. Kerätyn aineiston analysoin sisällönanalyysillä teemoitellen ja peilaan tuloksia teoriaan. Lisäksi otan huomioon useat keskustelut kouluhenkilökunnan kanssa ja kokemukseni niistä koulunuorisotyöstä puhuttaessa. Itse Naantalın kaupungin kouluissa pitkään ohjaajana toimineena, hyödynnän omaa tietämystä muun muassa tapahtumia ja toimintoja koskevassa tiedossa. Tilaaja saa tuotoksena mallin koulunuorisotyöntekijän työnkuvasta.

Koulunuorisotyö pitää sisällään ajatuksen ennaltaehkäisevästä työstä ja toiminnasta moniammatillisissa tiimeissä. Nuorten parissa liikkuminen koulussa ja havainnointi jo pienistäkin mielenmuutoksista ja yksilön huomioiminen tällöin, voi vaikuttaa koulupäivän kulkuun sitä parantaen. Parhaimmillaan se vapauttaa enemmän aikaa koulukuraattoreille ja kouluterveydenhoitajille heidän omaan perustyöhönsä.

Tutkimuksessa lähdän selvittämään, millaiset nuorisotyöntekijän työskentelytavat tukisivat parhaiten tilaajan tarpeita koulun toimintaympäristössä. Alun perin tarkoituksena oli selvittää, mitkä menetelmät ovat koettu parhaimmiksi naapurikunnissa. Myöhemmin aihe tarkentui käsittelemään kysymyksiä: Mitä koulunuorisotyön tulisi tilaajan kannalta pitää sisällään? Mikä koetaan Naantalın yläkouluissa juuri nyt tarpeelliseksi nuorisotyöksi? Mitä uutta halutaan kehittää?

3 TIETOPOHJA

Teoriaa lähestyn toimijuuden viitekehyksestä. Teoriapohja muodostuu toimijuudesta yhdessä koulunuorisotyön kannalta tärkeiden teemojen ja nuorten syrjäytymisen näkökulmasta. Jotta voitaisiin ymmärtää koulunuorisotyötä ja sen tavoitteita, avaan koulu ja nuorisotyötä yhdistäviä tekijöitä toimijuuden näkökulmasta.

3.1 Toimijuus

Toimijuutta ymmärretään eri tavoin eri tieteenaloilla. Tämä teoriapohja lähestyy toimijuuden käsitettä psykologian tieteenalan näkökulmasta siinä käytettyyn minäpystyvyyteen liitettynä (Eteläpelto 2011). Hautio (2020) viittaa luennollaan minäpystyvyyden olevan Banduran (1986) mukaan yksilön arvio itsestään ja kyvyistään organisoida ja toteuttaa toimenpiteitä, jotka ovat edellytyksenä halutun lopputuloksen aikaansaamiseksi. Se on luottamusta itseensä ja omiin kykyihinsä toimia tavoitteen saavuttamiseksi.

Toimijuutta määritellään kykynä toimia itsensä ohjaajana, elämänsä rakentajana ja kykyyn vaikuttaa itse tavoitteidensa saavuttamiseen. Peruskoulussa näitä voitaisiin ajatella konkreettisemmin arjenhallinnan taitoina, päätöksentekotaitoina, tavoitteiden asettamisena ja kykynä ylläpitää opiskelumotivaatiota. Bandura (2006) esittää toimijuudelle neljää pääpiirrettä:

- 1) Intentionaalisuus eli tarkoituksellisuus. Toimijuudella on tarkoitus, jokin asia tai syy sille, miksi yksilö toimii jonkun asian toteuttaakseen.
- 2) Ennakoiva ajattelu. Yksilö pystyy suuntaamaan katseensa tulevaisuuteen ja asettamaan itselleen tavoitteita päämääränsä saavuttamiseksi.
- 3) Itsereaktiivisuus eli kyky motivoida itseään ja suuntautua. Yksilö pystyy motivoimaan itseään ja säätelemään toimintaansa omaan suorituskykyynsä nähden, jotta hän pääsisi tavoitteisiinsa.
- 4) Itsereflektiolla tarkoitetaan yksilön kykyä arvioida omaa toimintaansa ja muuttaa toimintaansa sen mukaan, asettamansa tavoitteen saavuttamiseksi. (Eteläpelto 2011; Vanhalakka-Ruoho 2015, 43; Kosonen & Romppanen.2018, 10-11.)

Toimijuutta tarvitaan kansalaisena toimimiseen ja sitä pyritään vahvistamaan koko elämänkaaren ajan. Elämänkaaren vaiheisiin kuuluvat lapsuus, nuoruus, aikuisuus ja

vanhuus. Elämänkaaripsykologiassa tarkastellaan ihmisen kehitystä kokonaisuudessaan. Siinä keskitytään selittämään kaikille yhteisiä elämänkaaren vaiheisiin liittyviä muutoksia. Toimijuuden teorian näkökulmasta elämänkaaren lapsuusaikana muodostuva myönteinen minäkäsitys ja oppimiseen liittyvät tavoitteellisuus ja toiveikkaus, toimivat suojaavina elementteinä myöhemmiltä käyttäytymisongelmilta. Itsetunto on osa minäkuvaa, lapsen minäkuvan kehityksessä suuri vastuu on vanhemmilla. (Pekkarinen 2007.) Cacciatorre, Korteniemi-Poikela ja Huovinen (2008, 90) painottavat oman lapsen oikeanlaisena pitämistä yhtenä perusajatuksena vanhemmuudessa. Lapsuudessa rakennetulla hyvällä itsetunnolla ja sosiaalisilla taidoilla voi välttää itsetuntoauriot ja syrjäytymisen karikot (mt. 2008, 154). Nuoruuden elämänkaari vaiheessa koetaan irrottautumista omasta perheestä samalla kun omien ikätoverien merkitys kasvaa. Nuoruudessa alkaa muodostumaan toimijuuden näkökulmasta tärkeät perusvoimat, kuten päätöksenteon harjoittelu, osaaminen, tavoitteellisuus ja itsenäisyyden harjoittelu (Pekkarinen 2007). Hyvällä itsetunnolla, positiivisella käsityksellään omista taidoistaan ja kyvyistään varustettu nuori kohdistaa tavoitteensa tulevaisuuteen.

Eteläpelto (2011) mainitsee luennossaan elämänkaaritoimijuuden. Tällä hän tarkoittaa yksilön pyrkimystä vaikuttaa oman elämänsä valintoihin ja muokata niitä pitkällä tähtäimellä. Toimijuus mainitaan ensimmäisiä kertoja varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelmassa 1980-luvun lopussa (Blom 2018, 14) kuin myös ikääntyvien hoiva-suunnitelmissa käsitellään toimijuutta. Peruskoulun ja nuorisotyön näkökulmasta toimijuutta pyritään vahvistamaan koko peruskoulun ajan. Sitä tarvitaan oppimisessa, peruskoulun jälkeen jatkokoulutuksessa ja sen valinnassa, sekä työssä. Peruskoulun jälkeisen koulutuksen valinta on ensimmäinen iso valinta, jonka nuori tekee elämänsä suhteen. Eteläpellon (2011) mukaan toimijuus ilmenee aktiivisuutena ja aloitteellisuutena saada aikaiseksi muutosta aiempaan nähden.

Yläkoulussa nuorten toimijuuteen vaikuttaa yksilöllisten tekijöiden, kuten itseluottamuksen ja motivaation, lisäksi yhteisöllisyys ja osallisuus. Ryhmän vuorovaikutussuhteilla ja mahdollisuudella vaikuttaa omiin opintoihinsa on yhtä lailla merkityksensä yksilöön. Sen lisäksi, että toimijuutta voidaan ajatella yksilön kautta, voi toimijuutta

tarkastella myös yhteisöissä toimijana. Bandura (2001,2002) jakaa toimijuuden kolmeen kategoriaan: Henkilökohtaiseen toimijuuteen, läheistoimijuuteen ja kollektiiviseen toimijuuteen (Kosonen & Romppanen 2018,11-12).

- Henkilökohtaisella tasolla yksilö pyrkii itsenäisesti toimimaan ja säätelemään itseään ja elinympäristöään. Tähän liittyvät itsensä motivointi ja valintaprosessit.
- Läheistoimijuudella tarkoitetaan yksilön pyrkimystä vaikuttaa niihin, joilla on yksilöön itseensä verrattuna, enemmän valtaa ja resursseja tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Kollektiivinen toimijuus on ryhmän toimintaa, jossa ryhmä toimii henkilökohtaisen toimijuuden tavoin, mutta ryhmänä. Ryhmän toiminnalla on yhteinen usko kyvyistään ja taidoistaan vuorovaikutuksellisesti saavuttaa yhteinen päämäärä. (Kosonen ym. 2018.)

Toimijuus on aina yksilössä havaittavissa. Se voi olla joko heikkoa tai vahvaa toimijuutta. Sen tukeminen ja tavoitteet näkyvät nuorisotyön ammattieettisissä ohjeissa (Rauas 2019). Heikko toimijuus näkyy muun muassa koulupudokkuutena. Tällöin koetaan haastavaksi asettaa itselleen tavoitteita tulevaisuuteen, koska motivaatio ja oman toiminnan säätely tavoitteiden suhteen ja usko itsepystyvyyteen ovat heikkoja. Yksilön kyky arvioida ja muuttaa omaa toimintaansa on haastavaa. Yksilön minäpystyvyys on matala, riski syrjäytyä koko yhteiskunnasta kasvaa.

3.2 Ryhmässä jäsenenä

Koulumaailma ja nuoruus perustuvat hyvin pitkälle ryhmissä toimimiseen ja ryhmään kuulumisen tärkeyteen. Ryhmä vahvistaa kokemuksia, monet hauskat tapahtumat edellyttävät ryhmää, niin kuin myös huono asema ryhmässä voi olla tuhoisaa yksilölle. Tutussa ryhmässä toimitaan eri tavalla kuin uudessa tuntemattomammassa ryhmässä (Kopakkala 2011, 43). László (2008) tiivistää sosiaalisen identiteetin teoriaa: Ihminen tyydyttää itsensä arvioimisen ja arvottamisen tarpeen liittymällä ryhmään, mikä mahdollistaa sen (Salin 2010, 23 mukaan).

Nina Nikki (2020) avaa artikkelissaan 1900-luvun länsimaissa kehitettyä sosiaalisen identiteetin teoriaa. Sosiaalisen identiteetin teorian mukaan ihmiskäsitys koostuu persoonallisesta identiteetistä ja sosiaalisesta identiteetistä. Persoonallinen identiteetti erottaa yksilön muista yksilöistä. Se muodostuu ajan saatossa henkilökohtaisten suhteiden mukanaan tuomiin käsityksiin itsestään. Sosiaalinen identiteetti eli piirteet, jotka yksilö jakaa yhdessä muiden ryhmän jäsenten kanssa, korostuvat juuri ryhmätilanteissa. Salin (2008, 24) kuvaa sosiaalisen identiteetin olevan ihmisen samaistumista erilaisiin luokkiin tai ryhmiin ja ryhmäjäsennyksien kautta itsensä mieltämiseen. Tutkimuksessa sosiaalisen identiteetin teoria antaa mielenkiintoisia näkökulmia oletamuksilla sosiaalisesta luokittelusta. Yksilö pyrkii käsittämään itsensä sosiaalisten ryhmien edustajana. Yksilö vertailee ja arvottaa itseään ja ryhmäänsä muihin ryhmiin jonkin tietyn ominaisuuden mukaan. (mt.2008.)

Oman identiteetin etsiminen vahvistuu nuoruudessa. Nuori vertailee itseään ja tekemisiään muihin. Nuori pohtii myös paikkaansa eri ryhmissä. Yläkouluiässä on hyvinkin tyypillistä oppilaiden eriytyminen eri ryhmiin. Ryhmästä ulos joutuminen vaikuttaa nuoren itsetuntoon; Hänellä ei ole ryhmän takaamaa voimaa turvanaan. Ryhmässä hyväksytyksi tulemisen tuottama hyväolontunne ja joukossa vahvistuminen on elämässä tärkeitä asioita. Omaan ryhmään kuuluminen, ryhmän sääntöjen luominen ja opettelu luovat ryhmän jäsenille kokemuksen, niiden tietojen ja taitojen hallitsemisesta, joilla tässä erityisessä yläkoulu ikäisten ryhmässä pärjää. Tämän oman maailmansa nuori kokee tärkeämmäksi, kuin aikuisten maailman. (Cacciatorre ym. 2008, 155). Yhteistyö ja vuorovaikutustaitojen eli sosiaalisten taitojen, oppiminen hyvissä ajoin auttaa nuorta valitsemaan, mihin ryhmään hänen on hyvä kuulua. Kiusatut tai huonolla itsetunnolla varustetut nuoret ovat herkempiä tavoittelemaan yhteenkuuluvuutta itselleen vahingollisistakin ryhmistä. (mt. 2008, 156.)

3.3 Yhteisöllisyys, osallisuus, syrjäytyminen

Yhteisöllisyyden käsitteellä tässä opinnäytetyössä tarkoitan kouluyhteisöjen sisällä toteutuvaan tai tavoiteltavaan yhteisöllisyyteen.

Yhteisöllisyydellä viitataan yhteisön yhteenkuuluvuuden tunteeseen, jota voidaan parantaa osallisuudella ja jakamisen tunteella yhteisissä asioissa ja tapahtumissa. Yhteisöjä ei voida perustaa, vaan ne muodostuvat ajallaan ja kehittyvät vuorovaikutuksen myötä. (Murto 2014.) Yhteisöllisyyteen ja yhteisöön kuulumisen tunteella on merkittävä vaikutus yksilön hyvinvointiin ja osaltaan tärkeä yhteys syrjäytymisen ehkäisyssä.

Koulun toimintakulttuuri määrittää millainen ilmapiiri koulussa vallitsee. Koulun toimintakulttuuriin vaikuttaa kaikki koulun sisällä sovitut säännöt, toiminnat, käyttäytymismallit, arvot ja periaatteet joihin koulutyön laatu perustuu. Pedagogiset käytänteet kuin myös oppilaiden ja opettajien väliset vuorovaikutussuhteet ovat olennainen osa koulun toimintakulttuuria. Toimintakulttuurin ollessa yhteisöllinen kaikki sen piirissä toimivat jäsenet tuntevat vastuunsa fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta oppimisympäristöstä. (Nousiainen & Piekkari 2007.)

Käsitteenä osallisuus on hyvin monikäsitteinen ja laaja. Se kokoaa näkökulmia. Osallisuus kouluissa on kokemusta mukana olemisesta, kuulumisesta johonkin ryhmään tai joukkoon ja olla osallisena, eli mukana jossain, mikä on vaikuttanut johonkin. Osallisuus on demokratiaa ja ihmisoikeuksia. (Isola, Kaartinen, Leeman, Lääperi, Schnider, Valtari & Keto-Tokoi 2017; THL 2019.) Suomen nuorisovaltuustojen kattojärjestö, Allianssi, tunnustaa nuorten osallisuuden yhtenä tärkeänä arvonaan ja pyrkii edistämään sitä kaikessa toiminnassaan. Allianssi määrittelee osallisuuden oikeutena tiedon saantiin ja mahdollisuutena mielipiteen ilmaisuun ja vaikuttamiseen. (Allianssi 2020.)

Tomi Kiilakoski (2014) kirjoittaa osallisuudesta koulun näkökulmasta yhteisötasona. Hänen mukaansa osallisuutta kouluissa ei voida enää katsoa yksilö- tai ryhmätasona. Nuorisotyön vaikutus kouluun esiintyy tilaisuuksina, joissa eri nuoret saavat mahdollisuuden tulla kuulluiksi, ja näin ollen saavat tukea omalle toiminnalleen. Hän peräänkuuluttaa koulujen vastuuta oppilaiden osallisuudesta kokemuksina. Oppilaskunnan hallituksen toiminnan tarkastelu ja sen kehittäminen koko kouluyhteisön osallisuuden toteutumisen kannalta saattaisi lisätä näitä kokemuksia ei vain oppilaiden, vaan koko yhteisön kannalta.

Osallisuuteen voidaan viitata sosiaalisena ja poliittisena toimintana. Sosiaalinen osallisuus teemoineen lähestyy yhteisöllisyyttä. Sillä viitataan mukana olemiseen, jäsenyyteen. Poliittisella osallisuudella viitataan mahdollisuuteen vaikuttaa omiin asioihin

liittyvissä päätöksen teoissa, kyse on enemmän vaikuttamisesta ja kuulluksi tulemisesta. (Kiilakoski 2014.) Vaikka nämä kaksi tavoitetta ovat läheisesti yhteydessä toisiinsa, jäsenyyden ja mukaan kuulumisen kontekstissa, katsotaan ne kuitenkin erilliseksi toiminnaksi. Osallisuuden edistäminen on yksi EU:n keskeisistä tavoitteista eriarvoisuuden vähentämiseksi, köyhyyden torjumiseksi ja syrjäytymisen ehkäisyksi. Samoin koulumaailmassa osallisuus voidaan ajatella yhdeksi hyvinvoinnin ja syrjäytymisen ehkäisyn kannalta tärkeäksi kokonaisuudeksi yhdessä yhteisöllisyyden kanssa.

Syrjäytymisestä ja sen ehkäisystä tässä kehittämistyössä tarkoitan nimenomaa nuorten syrjäytymistä. Nuorten syrjäytymisestä on viime vuosina puhuttu Suomen suurimpana ongelmana. Määriteltäessä nuorten syrjäytymistä tarkoitetaan iältään alle 30-vuotiaita henkilöitä, jotka ovat jääneet työllisyyden tai koulutuksen ulkopuolelle. Syrjäytyneiden todellista määrää on vaikea arvioida, koska osa 15-29 vuotiaista nuorista ei ole millään tavalla tilastoitavissa, ei edes tukipalveluihin kirjautuneina.

Sosiaalisten suhteiden puuttuminen, tunne osattomuudesta, perhetaustat, terveyteen liittyvät ongelmat ja masentuneisuus ovat syrjäytymiseen johtavia osatekijöitä. Syrjäytymisen katsotaan olevan monen huono-osaisuutta lisäävän asian summa. Heikko-osaisuus on todettu olevan periytyvää. Vuonna 2012 syrjäytyneiden nuorten vanhemmista noin puolet olivat itsekin ulkopuolisia tai työttömiä. Syrjäytymiseen vaikuttavat asiat ovat syvällä lapsuudessa ja perheiden sisällä koetuissa ongelmissa. (Myrskylä 2012.) Nuorisotutkimusverkosto toteutti vuonna 2017 yhdessä etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa tutkimuksen NEET- nuorten (neither in employment nor in education or training) omista näkemyksistä. NEET- nuoret ovat ilman työtä koulutusta tai harjoittelupaikkaa jääneitä nuoria. Nuorten vastauksista kävi ilmi syrjäytymisen keskeisimmäksi tekijäksi ystävien puute. Työn tai koulutuksen ulkopuolelle jäämistä ei koettu olennaiseksi sosiaalisesta elämästä ulosjäämiseen verrattuna.

Peruskoulun viimeisten luokkien tarkoituksena on valmistaa nuorta tulevaa koulutusta ja elämää varten. Syrjäytymiseen liittyvä ennaltaehkäisevä työ, syrjäytymisen vaarassa olevien nuorten ongelmiin varhainen puuttuminen ja palveluihin ohjaamisella pystytään vaikuttamaan nuoren tilanteeseen ennen kuin hän siirtyy toisen asteen koulutukseen. Näillä keinoilla pystytään mahdollisesti vähentämään toisella asteella opiskelevien koulupudokkaiden määrää. Mitä varhaisemmassa vaiheessa nuorta voi-

daan tukea ja voimauttaa murrosiän kasvu- ja kehitystehtävissä, sitä vähemmän tarvitaan korjaavaa työtä (Kolehmainen & Lahtinen 2014, 24). Myrskylän (2012, 7) mukaan keskeisintä syrjäytymisen ehkäisyn kannalta on varhainen puuttuminen ja ongelmallisten perheiden tukeminen. Kokonaisuutena yhteisöllisyys, osallisuus ja syrjäytymisen ehkäisy ovat koulun toimintaympäristössä yhdessä opetussuunnitelman mukaisen etenemisen kanssa hyvin tärkeässä asemassa ajatellen nuorten kasvua ja kehitystä toimijana ja sitä kautta yhteiskunnan toimivaksi jäseneksi tulemistä.

3.4 Mitkä ovat nuorisotyö ja koulu? Mikä niitä yhdistää?

Nuorisotyötä ohjaa nuorisolaki. Laissa määritellään nuorisolain tavoitteet. Nuoriksi katsotaan alle 29-vuotiaat. Tavoitteiksi on asetettu nuorten kasvun tukeminen, oppimisen, osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen, nuorten elinolojen parantaminen, tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden ja yhteiskunnassa toimimisen edistäminen. Laissa säädetään myös harrastustoimintaan osallistumisen tukeminen. (Nuorisolaki 1285/2016 2§.)

Nuorisotyön opetussuunnitelman lähtökohdissa kuvataan nuorisotyön olevan pitkäkestoisia kasvatuksellista toimintaa, jonka pääpisteenä on oppimisympäristö (Kiilakoski 2015). Ammatillisen nuorisotyön tavoitteena on edistää nuorten kasvua yhteiskunnanjäseniksi heidän omia voimavarojaan ja näkemyksiään arvostaen, sekä edistää heidän hyvinvointiaan niin, että jokainen kokisi elämänsä merkitykselliseksi. Nuorisotyö on kohtaamista, tukemista ja osallisuuden vahvistamista. Se on toimintaa kestävän kehityksen periaatteita noudattaen. (Rauas 2019.) Yhteiskunnallisen merkityksen nuorisotyölle antaa tavoite kasvattaa aktiivisia kansalaisia ja toimijoita tuemalla nuorten sosiaalisia taitoja (Kolehmainen 2013, 58–59). Kolehmaisen (2013, 58–59) mukaan nuorisotyön keskiössä ovat nuoret ja heidän hyvinvointi. Hyvinvointiin vaikuttaa yhteisö ja ryhmätilanteet, jotka ovat nuorisotyön ydinosaa.

Yläkoulu käsittää suomalaisessa peruskoulussa koululuokat 7.-9. Tässä opinnäytetyössä kirjoittaessani koulusta, tarkoitan yläkoulua ja sen luokka-asteita. Seitsemäs luokka aloitetaan samana vuonna, kun nuori täyttää 13 vuotta. Yhdeksäs luokka päättyy samana vuonna kuin oppilas täyttää 16 vuotta. Yleisesti yläkoulun ikähaarukkana käytetään 13-15 vuotta täyttäneitä.

Peruskoulu tunnetaan instituutiona jokseenkin jäykkänä, järjestelmällisenä laitokseksi. Suomessa on lain velvoittama oppivelvollisuus. Koulujen arkipäivä on järjestelmällistä ja tukeutuu toiminnaltaan pitkälti eri mittaisiin ajan jaksoihin. Tähän verrattuna nuorisotyön toiminta ei ole ajallisesti jaksotettua ja näin ollen olemukseltaan vapaata ja vapaaehtoisuuteen perustuvaa. (Kiilakoski 2014.) Mikä sitten yhdistää itse nuorten lisäksi koulun ja nuorisotyön toiminnan perustaa?

Koulut ovat paikkoja, missä tavoitetaan suurin osa kunnan peruskouluikäisistä nuorista. Se näyttäytyy myös paikkana, jossa sosiaalisia taitoja, niihin liittyviä pulmia ja ratkaisujen etsimistä joutuu tahtomattaankin harjoittelemaan. Erilaiset lait ja säännöt ovat koulussa ja nuorisotyössä saman suuntaiset. Niin nuorisolaissa kuin perusopetuslaissa mainitaan nuorten kasvun tukeminen ja edistäminen yhteiskunnallisesti vastuuta ottavaksi jäseneksi (Nuorisolaki (72/2006); Perusopetuslaki (628/1998)). Yhteistä lakitaustaa koululla ja nuorisotyöllä on lastensuojelulaissa ja lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelmassa. Lastensuojelulaissa on määritelty, että ehkäisevä lastensuojelu käsittää lasten ja nuorten kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin edistämisen sekä turvaamisen, ja sen myötä vanhemmuuden tukemisen. Nämä edellyttävät suunnitelmallista, lasten ja heidän perheidensä, ongelmia ennaltaehkäisevää toimintaa kouluissa, sosiaalihuollossa ja nuorisotyössä. (Hakoluoto, Jukkala & Lämsä 2014.)

Luontevana yhdistävänä tekijänä on nuorten kasvun ja hyvinvoinnin tukeminen, jonka pohjalta kasvatuskumppanuutta on hyvä lähteä rakentamaan. Kasvatuskumppanuus on yhteistyötä, joka parhaimmillaan on moniammatillista, tavoitteet sisältävää, pitkäjänteistä toimintaa koulussa toimijoiden kesken. Koulua ja nuorisotyötä yhdistää myös nuorisotyön tavoite koulupudokkuuden estämisessä, jatkokoulutukseen ja sitä kautta työelämään pääsemisessä. (Hakoluoto ym. 2014.) Kiilakoski (2013) esittää nuoruuden siirtymävaiheena, missä nuorisokasvatuksella on tärkeä tehtävä tukea ja edesauttaa nuoria sekä yhteiskuntaa ymmärtämään siirtymiä: Koulutusjärjestelmien tasolta toiselle, koulutuksesta siirtyminen työelämään, nuoruudesta aikuisuuteen ja nuoren siirtyminen kohteesta toimijaksi.

3.5 Koulunuorisotyö

Koulunuorisotyö alkoi yleistymään 2000-luvun alusta (Hakoluoto, Jukkala & Lämsä 2014, 5; Kiilakoski 2014, 12). Kouluissa havaittiin nuorten tarve tulla kohdatuksi helposti lähestyttävän aikuisen kanssa, jolla on heille aikaa. Koulunuorisotyö ja nuorisotyö koulussa ovat tavoitteiltaan ja menetelmiltään verrattavissa toisiinsa. Käsitteenä koulunuorisotyö kohdistuu ainoastaan koulussa tapahtuvaan nuorisotyöhön, kun taas nuorisotyö koulussa on osa laajemmin tehtävää nuorisotyötä (Kolehmainen & Lahtinen 2014,13). Koulunuorisotyö on käsitteenä yleisesti käytössä, mutta siihen ei olla täysin tyytyväisiä, koska kouluissa voidaan käyttää monia erilaisia nuorisotyössä käytettäviä menetelmiä (Kiilakoski 2014,16).

Kunnallisen nuorisotyön osaamiskeskus Kanuunassa koulunuorisotyötä tekevät ovat myös päätyneet käyttämään termiä *nuorisotyö koulussa*. Tällä halutaan korostaa, että kyseessä on nuorisotyö, jota tehdään kouluissa ja koulun yhteydessä. (Allianssi 2018.) Opinnäytetyössäni käytän koulunuorisotyö käsitettä koulussa tehtävään, suunnitelmalliseen ja koulun sisäiseen toimintaan kuuluvaan nuorisotyöhön. Se ei mielestäni pois sulje eri nuorisotyön menetelmien käyttöä, vaan kohdistuu paikkaan, missä nuorisotyötä toteutetaan. Tässä opinnäytetyössä mainitut nuorisotyön menetelmät olen ajatellut nimenomaan koulun näkökulmasta katsottuna tarpeelliseksi.

Monessa kunnassa koulunuorisotyöntekijä kuuluu koulun henkilökuntaan, näin ollen opetustoimen alaisuuteen. Koulujen ulkopuolella järjestetyissä tapahtumissa ja teemapäivissä nuorisotyötä tekevät nuorisotyöntekijät ovat puolestaan useimmin nuorisopalvelujen alaisia tai seurakunnan nuorisotyöntekijöitä. Monessa kunnassa nuorisotilat ovat koulun yhteydessä, jolloin nuorisotyöntekijöiden ja koulun yhteistyö on tiiviimpää.

3.5.1 Koulunuorisotyön tavoitteita

Koulunuorisotyö on koulun ajalle sijoittuvaa nuorisotyötä. Koulunuorisotyöntekijän työtä ohjaavat koulun arki ja sen muodostamat tarpeet. Tavoitteena on muun muassa yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääminen, syrjäytymisen ehkäiseminen ja opetus suunnitelman tavoitteiden tukeminen. Päämääränä on tukea nuorten kasvua (Kiilakoski 2014, 71). Kolehmainen ja Lahtinen (2014, 28-29) määrittävät tunnistettavaksi yhteiseksi tavoitteeksi nuorten turvallisuuden, yhteisöllisen ohjauksen, kasvattamisen

ja perheiden tukemisen. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen tarkkaan rajattuna tavoitteena vaatii aikaa, suunnitelmallisuutta ja menetelmiä, joiden tuloksena pitkällä aikavälillä voidaan päästä tavoitteeseen. Tavoitteiden asettaminen jo sinällään luo yhteisöllisyyttä. Valitettavan usein yhteisiä tavoitteita ei ole kuitenkaan määritelty ja nuorisotyö koulussa on useista eri työtehtävistä koottu jäsentymätön työmuoto. (Hakoluoto ym. 2014.)

Nuorisotyö koulussa nähdään etenkin nuorisotyön kannalta ennaltaehkäisevänä, matalan kynnyksen tuen työmuotona. Ominaista nuorisotyölle on, että se kohtaa nuoret eri tavalla; rennosti ja yksilöittäin, kiireettömästi ilman ajanvarausta. Se, että nuorisotyöntekijällä ei ole arviointivelvollisuutta, helpottaa kohtaamisia. On helpompaa puhua, kun ei tarvitse ajatella mielipiteiden vaikuttavan koulu arvosanoihin. Nuorisotyössä nuori nähdään kokonaisuutena, joka ei koulun toimintaympäristössä tule kokonaisuudessaan välttämättä esiin. Luonnontieteellisten aineiden kanssa haasteita kokeva nuori voikin loistaa mopon moottorin kasaamisessa.

”Selkeä jaettu yhteinen motiivi koulun henkilökunnalla ja nuorisotyöntekijöillä on parantaa koulun asemaa tuomalla kouluun aikuinen, jolla ei ole opettajien tavoin arviointivelvollisuutta ja joiden työote ei lähde ongelmista, vaan mahdollisuuksista” Kiilakoski 2014, 57

”Nuorisotyöntekijöiden tuleminen kouluun nähdään keinona tukea nuorten asemaa tuomalla nuoret *yksilönä kohtaavaa työtettä*. Koetaan, että sillä tavalla pystytään vastaamaan nuorten suureen tarpeeseen kohdata aikuisia, tai jopa aikuisten nälkään, kuten nuorisotyöntekijät toisinaan nuorten tarpeita kuvaavat.” Kiilakoski 2014, 57

Koulunuorisotyön tavoitteita Kiilakoski (2013) luokittelee kolmelle eri tasolle, minimitaso, keskivertotavoite ja maksimiarvo, jossa kasvatuskumppanuus toteutuu. Kaikilla tasoilla tarkastellaan toiminnan muotoa, sen tuomaa saavutettavuutta ja yhteyttä muihin palveluihin. 1. Minimitasoa kuvataan toiminnaltaan nuorten tunnistamaksi toiminnaksi, missä nuoret tulevat toiminnan piiriin tekemään asioita. Se saavuttaa osan satunnaisesti valikoituneita nuoria, toiminta tapahtuu koulunajalla, mutta ei ole yhteydessä koulun omaan toimintaan. 2. Keskitason nuorisotyön toimintaa koulussa kuvataan hauskana toimintana, jolla ei ole kasvatuksellisia tavoitteita. Toiminta luo oppimista ja tukee kasvua, mutta sitä ei tunnisteta vahvasti osana kouluun liittyvänä kokonaisuutena. Saavutettavuuden kannalta, nuorisotyöntekijät tiedostavat satunnaisen

valikoituneisuuden ja pyrkivät muutokseen. Nuorisotyö on linkittynyt koulun toimintaan ja omaa joitain vakiintuneita yhteistyökumppaneita koulussa.³ Maksimitasolla voidaan puhua kasvatuskumppanuudesta, jossa nuorisotyön tavoite nuorten kasvussa yksilöinä tai ryhmänä saavutetaan mukavien ja mukaansa tempaavien toimintojen kautta. Oppiminen on tunnistettua ja sitä arvostetaan osana koulun ja nuorten oppimisympäristön kokonaisuutta. Nuoret ja yhteistyökumppanit on saavutettu; Tavoitavuutta ja palveluja arvioidaan ja kehitetään yhteistyössä. Syntynyt vuorovaikutus pitää yhteyden palveluihin ajan tasalla. Toiminta on tunnistettavaa ja sillä on yhteys opetussuunnitelmaan ja yhteistyötä toteutetaan monella eri tasolla. (Kiilakoski 2013; Kolehmainen ym. 2014, 8)

4 MENETELMÄT

Tässä kappaleessa käyn läpi opinnäytetyön lähestymistavan ja tiedonkeruussa käytettävät menetelmät. Opinnäytetyön tutkimusotteena käytän kvalitatiivista eli laadullista tutkimusotetta. Laadullisessa tutkimuksessa peruskysymyksenä on: Mistä ilmiössä on kyse? (Kananen 2012, 30). Sen tarkoituksena on jonkin asian tai ilmiön syvälinen ymmärtäminen, eikä siinä pyritä määrällisen tutkimuksen eli kvantitatiivisen tutkimuksen tavoin yleistyksiin (Kananen 2008, 24). Laadullista tutkimusta käytetään mallin luomisessa, kun ilmiö on uusi ja siitä ei ole pohjatietoa saatavilla (Kananen 2010, 20). Tarkoituksena on saada koulunuorisotyöntekijän työstä mahdollisimman syvälinen näkemys, pyrin selvittämään ilmiötä ja sen sisällöllisiä ominaisuuksia. Tämän perusteella voin lähteä luomaan uutta mallia ja saada siitä mahdollisimman hyvä kuvaus aikaiseksi (Kananen 2008, 32.)

Tutkimuksessa tavoitteena on saada selville, mitä toiveita ja mahdollisia kehittämisideoita Naantalın koulujen henkilökunnalla on koulunuorisotyön suhteen. Keskusteluissa esiin nousseet pohdinnat ovat tärkeitä havaintoja tutkimuksen kannalta. Laadullisessa tutkimuksessa on mahdollista käyttää monia eri menetelmiä. Menetelminä käytän puolistrukturoitujahaastatteluja ja niiden yhteydessä SWOT- analyysin teettämistä haastateltaville. Laadullisessa tutkimuksessa aineiston keräämisessä haastattelujen suhteen ei merkitse määrä, vaan saturaatio eli piste, jossa tieto kyllääntyy. Tällöin uutta tietoa ei enää haastatteluiden kautta saada. Siksi haastattelujen määrää voi olla vaikea arvioida. (Kananen 2010).

Tutkimuskysymykset määrittävät tiedonkeruun ja analysoinnin. Laadullisessa tutkimuksessa tiedonkeruuvaihe ja analyysivaihe ovat kytkeytyneet tiiviisti toisiinsa. Tiedonkeruussa haastattelujen lisäksi käytän kirjallisia aineistoja, joita voidaan käyttää sellaisenaan tutkimusmateriaalina tukemassa haastatteluista saatua analyysia. (Kananen 2008, 56, 81.) Ammattialan kirjallisuus, artikkelit ja aiemmin tehdyt tutkimukset täydentävät keräämäni aineiston lisäksi eri työmenetelmien valikoitumista tulevan työnkuvan malliin.

4.1 Haastattelut ja eettisyys

Haastattelu on yleisimpiä tiedonkeruumenetelmiä kyselyjen rinnalla. Niillä saadaan suhteellisen nopeasti kerättyä syvällistä tietoa kehitettävästä ilmiöstä. Haastattelu on hyvä yhdistää muihin menetelmiin, ne usein tukevat toisiaan. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 106.) Yhtenä osana haastatteluissa oli SWOT- analyysin täyttäminen.

SWOT- analyysissa käydään läpi tutkittavan ilmiön eri puolia. Kirjainyhdistelmä SWOT muodostuu englanninkielisten sanojen strength (vahvuudet) weakness (heikkoudet) opportunity (mahdollisuudet) sekä threat (uhat) alkukirjaimista. Haastattelun yhteydessä haastateltavan tulee tarkasteltua kyseistä ilmiötä eri näkökulmista. SWOT- analyysia voidaan hyödyntää käymällä läpi nykyhetkeä (vahvuudet ja heikkoudet) sekä tulevaisuutta (heikkoudet ja mahdollisuudet). Analyysin tarkoituksena on nostaa esille konkreettisia toimintaratkaisuja. (Suomen Riskienhallintayhdistys 2020.)

Kananen kirjoittaa Kvali kirjassaan (2008, 75) ryhmähaastattelun tuottavan erilaista tietoa yksilöhaastatteluihin verrattuna, koska ryhmähaastatteluun vaikuttaa ryhmätilanne, ryhmädynamiikka ja ryhmän jäsenten persoonallisuudet. Kananen mukaan ryhmähaastattelu tuottaa enemmänkin tietoa siitä, miten ryhmä käsittelee ilmiötä, eikä mitä ilmiö edustaa aidossa kontekstissaan. Ojasalo, Moilanen & Ritalahti (2015) toteavat ryhmähaastattelun tai ryhmäkeskustelun olevan kehittämistyössä hyvinkin käyttökelpoinen menetelmä. Ryhmähaastatteluissa saatetaan saada arvokkaita ideoita. Heidän mukaansa ryhmähaastattelussa päästään usein paljon syvemmälle kuin yksilöhaastatteluissa. Kananen mukaan tietoa ilmiöstä saadaan, jos haastateltavat ovat olleet tekemisissä ilmiön kanssa. Kirjoittajia yhdistää ajatus siitä, että ryhmähaastattelulla saadaan nopeasti ja yhdellä kertaa tietoa, mikä säästää tutkijan aikaa.

Haastattelujen toteuttamisessa on otettava huomioon tutkimuksellisen kehittämistyön eettiset ohjeet. Haastateltaville lähetin etukäteen sähköpostia, jossa kerron heille tutkimuksen eettisyydestä sisältäen tiedon anonymiteetistä (liite 1). Tutkimuksen kannalta ei ole tarpeellista kerätä henkilötietoja. Tutkimuksen ajan säilytän haastattelujen aineistot itselläni. Analysoinnin ja tutkimuksen valmistumisen jälkeen aineistot hävietään asian mukaisesti.

Eettisyyteen liittyy, tutkijan itsensä kannalta, velvoitteet aineistonkeruumenetelmiin liittyvien pohdintojen lisäksi eettisen näkökulman huomioon ottaminen niin analy-

soinnissa kuin raportoimisessa. Raportoimisessa tutkimustulokset esitetään rehellisesti ja tarkasti. Laadullisessa tutkimuksessa on tuotava esiin analyysiprosessin eteneminen ja se, miten tuloksiin on päästy. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

5 TIEDONKERUU

Haastateltavat valitaan siten, että ilmiö koskettaa heitä (Kananen 2010, 54). Ajatukseni oli toteuttaa vuorovaikutuksellisia ryhmäkeskusteluja opetushenkilökunnalle ja yksilöhaastatteluja koulun muulle henkilökunnalle. Ryhmäkeskustelun tavoitteena on pyrkimys luoda vuorovaikutustilanne, jossa osallistujien toisiltaan saama tuki ajatusten selkeyttämisessä ja mieleen palauttamisessa, tuottaisi tutkimuksen kannalta haluttua aineistoa. Tärkeää ryhmähaastattelussa on varmistaa, että ryhmän jäsenillä on riittävästi yhteistä tarttumapintaa, joka edistää heidän keskusteluaan puheenaiheesta (Hyvärinen, Nikander & Ruusuvaori 2017). Opetushenkilökunta on nuorten koulupäivässä läsnä ja he näkevät nuoria monissa eri tilanteissa. Kehittämistyön kannalta haastattelut ovat luonteva tapa selvittää, miten haastateltavat näkevät koulunuorisotyön tarpeen koulun ja nuorten arjessa. Valitettavasti kevään 2020 maailmanlaajuisen koronapandemian vaikutuksesta ja sen aiheuttamista valtakunnallisista toimenpiteistä ja linjauksista johtuen, päätin jättää ryhmähaastattelun pois. Se olisi tullut toteuttaa etäyhteyksin ja näin ollen toivomani vuorovaikutus tilanne olisi jäänyt hyvin ohueksi.

Haastattelumenetelmistä päädyin puolistrukturoituun teemahaastatteluun, jossa kysymykset ovat laadittu etukäteen. Haastattelun aikana voi kysymysten järjestystä muuttaa. Sanatarkkoja muotoja voi muuttaa, lisäkysymykset ovat mahdollisia ja tilanne kohtaisesti kysymyksiä voidaan jättää esittämättä. (Ojasalo ym. 2015.) Tämä antaa haastattelutilanteelle joustavuutta ja helpottaa haastattelun pitämistä keskustelun omaisena.

Haastatteluihin valikoitui aluksi neljä henkilöä koulujen eri ammattiryhmistä. Haastateltavista yksi on koulun muuta henkilökuntaa ja neljä muuta haastateltavaa on opetustoimen henkilökuntaa. Tarkoituksena oli saada eri näkökulmasta vastauksia koulussa toteutettavaan nuorisotyöhön. Vaikka aiheenani onkin nuorisotyö ja siihen olennaisesti kuuluu nuorten kuuleminen, rajaan tässä tutkimuksessa haastattelujen ulkopuolelle koulun oppilaat. Tutkimuksen ja opetussuunnitelman painottaman osallisuuden ja yhteisöllisyyden kannalta olisi hyvä kuulla myös koulujen nuoria. Naantalin kouluissa ei olla tehty tämän opinnäytetyön tuotoksena syntyvää suunnitelmallista koulunuorisotyötä. Näin ollen, katson paremmaksi vaihtoehdoksi ottaa oppilaat mukaan mahdollisessa jatkotutkimuksessa, tämän opinnäytetyön tuloksena syntyvän työkuvan mallin mahdollisessa kehittämisessä tai arvioinnissa tulevaisuudessa.

Haastattelussa käyttämäni kysymykset testautin maaliskuussa 2020 koulumaailmassa työskentelevillä henkilöillä; opettajalla ja koulunkäynninohjaajalla. Tein muutoksia niihin ennen varsinaisia haastatteluja. Kysymysten laatimisessa sain hyviä vinkkejä opinnäytetyön ohjaajaltani. Teoriaan ja aikaisempiin tutkimuksiin perehtyminen auttoi myös kysymysten asettelussa. Kysymyksissä pyrin ottamaan huomioon koulunuorisotyön ilmiönä. Kysymykset itsessään muodostivat jo teemoja, joiden parissa koulunuorisotyöntekijät työskentelevät. Näin muodostin raamit tarpeisiin ja siihen mikä koetaan toimivaksi tai tarpeelliseksi. Väljyyttä jätin kuitenkin kehittämislle. Kysymyksiin ei voi vastata kyllä tai ei periaatteella.

Haastattelujen ajankohdat sovin sähköpostitse, hyvin joustavalla aikataululla. Haastateltavat saivat itse päättää paikan ja ajan. Ensimmäinen haastateltavani totesi, että olisi ehkä ollut hyvä lähettää kysymykset nähtäväksi ennakkoon, jotta olisi voinut pohdita niitä jo ennen varsinaista haastattelua. Näin ollen lähetin ne ennakkoon seuraaville haastateltaville (liite 2). Opetustyön ulkopuoliselta haastateltavalta jätin pois kysymykset, jotka liittyivät oppiaineisiin ja opetussuunnitelmaan.

Suurin osa haastateltavista, oli siirtynyt maaliskuussa 2020 etäopetukseen, covid-19 pandemian seurauksena määrätyn koulujen sulkemisen myötä. Päädyimme yhdessä haastateltavien toiveesta toteuttamaan haastattelut yksittäin henkilökohtaisesti kasvotusten, ilman etäyhteyksiä. Haastateltavat saivat itse päättää paikan ja ajankohdan. Kaikki haastattelut toteutin huhtikuun alkupuolella. Kaksi haastattelua tein omassa kodissani. Yksi toteutui haastateltavan kesämökillä. Suoritettuani 3 haastattelua, päätin tehdä neljän sijasta viisi haastattelua, jotta molemmista yläkouluista tulisi yhtä monta vastaajaa. Haastatteluissa halusin myös erityisopetuksen näkökulmaa esiin. Halusin myös varmistua aineiston kylläntymisestä. Loput 2/5 haastateltavasta työskentelivät etänä kouluilta käsin. Heidän haastattelunsa toteutettiin heidän omassa työpisteessään.

Osa haastateltavien vastauksista rönseyli, jolloin haastateltava saattoi palata vastaamaan johonkin jo aiemmin esitettyyn kysymykseen. Koin tämän tutkimuksen aineiston keruun kannalta hyväksi, koska sain syvällisempiä vastauksia ja pohdintaa aikaiseksi, etenkin kehittämisen kannalta, mitä pidemmälle haastattelu eteni. Aihe tuntui olevan monelle mielenkiintoinen, suurimmalle osalle haastateltavista ajankohta oli

hyvä ja koin, että heillä oli aikaa keskittyä haastatteluun vuorovaikutuksellisesti ja keskustelevasti. Haastatteluihin ja sen sisältöön vaikuttaa haastateltavan mielentila, onko läsnä haastattelussa, vai onko ajatukset muualla. Vain yksi haastateltava oli ollut ennen haastattelua tilanteessa, joka tuntui vievän ajatukset itse haastattelusta muualle, jolloin vastaukset jäivät hieman suppeaksi, enkä kokenut onnistuneeni pyrkimyksessäni herättää syvällisempää pohdintaa.

Haastattelut äänitin myöhempää litterointia varten. Haastattelut kestivät 30 minuuttia tuntiin. Litteroinnin tein heti haastattelun jälkeen. Litterointiin kului aikaa 3-6 h/haastattelu. Litteroin haastattelut yleiskielellä, koska haastattelujen tärkein anti on siitä esiin tulevat asiat. Haastateltavista käytin analyysi vaiheessa koodeja 1,2,3,4,5. Tulostettuja sivuja sain 20 fontti koon vaihdellessa kahdeksan ja kahdentoista välillä.

Kysely olisi voinut olla toimiva vaihtoehto haastattelujen sijaan, ja se olisi varmasti tavoittanut useamman vastaajan. Halusin vastauksista enemmän pohdintaa herättäviä ja pureutua pintaa syvemmälle, joka kuuluu laadullisen tutkimuksen piirteisiin.

Haastattelujen lisäksi otan huomioon tutkimuksessani omat kokemukseni ja käymäni keskustelut muun opetushenkilökunnan kanssa kehittävän harjoitteluni aikana.

5.1 Analyysimenetelmät

Tulostin keräämäni aineiston. Tulostettuja sivuja oli kohtuullinen määrä työstettäväksi paperiversiona. Laadullisen tutkimuksen menetelmillä kerätyt aineistot eivät ole analyysisidonnaisia määrälliseen tutkimukseen verrattuna. Laadullisessa tutkimuksessa analyysimenetelmiä on useita, jos valittu menetelmä ei tuota tulosta, voidaan menetelmää vaihtaa. Kaikissa tekstimuotoisissa aineistoissa voidaan käyttää sisällön analyysia paljastamaan tekstin ydin. Sisällönanalyysia voi käyttää sisällön erittelyssä, jolloin tutkittavan ilmiön käsitteiden esiintymistä ja niiden keskinäisiä yhteyksiä voidaan laskea.

Sisällönanalyysia voidaan luokitella, tyypitellä ja teemoitella, joista jälkimmäistä voidaan käyttää aineistossa, joka on kerätty teemahaastattelulla. (Kananen 2012.) Tekeväni haastattelut eivät olleet suoranaisesti teemahaastatteluja, vaikka koulumaailman ja nuorisotyön teemat määrittivätkin kysymyksiä. Analyysimenetelmäksi muodostui teorialähtöinen sisällönanalyysi. Teorialähtöisyys ei poissulje aineiston omaa ääntä,

vaan aineistosta löytyvät asiat käsitellään aineistolähtöisenä. Haastattelurunko toimi tukirankana teemoittelulle.

Litteroinnin ja tulostuksen jälkeen koodasin tekstit, haastattelu kerrallaan alleviivamalla eri värein teemoittelemalla. Teemoittelussa käytin haastattelurunkoa apuna: Mitä aiemmin kouluissa on tehty, kokemukset niistä, tällä hetkellä koettu tarve, ajatukset ennalta ehkäisevästä työstä, ajatukset matalan kynnyksen työotteesta, toimintamuodot kouluissa, ajatuksia uudesta ammatinkuvasta, ajatuksia yhteisön toimivuudesta, ajatuksia teematunneista, ajatuksia opetuskokonaisuuksista, työn kehittäminen ja ajankäyttö. Yhteenkuuluvia asioita sain värikoodeilla sanoja luokittelemalla ryhmien määräksi 10 ja lopulta yhdistäviä luokkia 4. Teemoittelun tarkoituksena on nostaa tutkimusongelmaa valaisevia teemoja (Nikoskinen & Lind 2020).

6 TULOKSET

Tässä kappaleessa käyn analyysia läpi teemoittain. Tuloksissa käsittelen haastattelussa esiin nousseita asioita.

6.1 Miten nuorisotyö on näkynyt koululla ja mitä kokemuksia siitä on?

Aluksi halusin kartoittaa haastateltavien aiempia kokemuksia koulussa tapahtuvasta nuorisotyöstä, mitä on tehty ja mikä on koettu hyväksi ja toimivaksi sekä, mitä ollaan jäätyä kaipaamaan. Vastausten hajonta oli yllättävän suurta.

Kokemusten mukaan nuorisotyö on näkynyt koulun toiminnassa ja se koetaan tärkeäksi. Neljä viidestä vastaajasta mainitsi omapäivät, joissa jokainen luokka luokanvalvojansa kanssa, vuorollaan viettää toiminnallisen päivän koulun ulkopuolella. Tarkoituksena on luokkien ryhmäyttäminen eli ryhmän toiminnan ja ryhmähengen sekä sosiaalisten taitojen tukeminen. Omapäivien ohjelmasta vastaa kunnan ja seurakunnan nuorisotyöntekijät sekä koulun kuraattorit. Omapäivät järjestetään syksyisin molemmissa kouluissa. Toisessa yläkoulussa, Suopellon yläkoulussa, omapäivät on järjestetty tähän saakka kaikille luokka-asteille, kun taas toisessa Maijamäen yläkoulussa, omapäivät on järjestetty seitsemännelle ja kahdeksannelle luokka-asteille. Omapäivät ovat olleet koulun ja nuorisotyön yhteistyötä jo vuosien ajan. Kokemukset niistä ovat olleet hyviä ja useampi haastateltava totesikin nuorisotyön olleen siinä hyvin mukana. Omapäivien järjestäminen varsinkin seitsemännen luokan oppilaille, koettiin tärkeäksi. Eräs haastateltava kyseenalaisti yhden päivän riittävyttä ryhmäytymiselle ja sille asetettujen tavoitteiden kestävyydelle. Kiilakoski (2014, 134) toteaaakin ryhmäytyspäivien olevan hyvin pitkälle samanlaiset jokaiselle luokalle, vaikka osa ryhmistä kaipaa enemmän tukea. Hän kyseenalaistaakin alussa tapahtuvan käytännön vaikutuksen luokan toimintaan liittyvissä kysymyksissä pitkälle ajalle.

Vuosittain järjestetään seitsemännen luokan oppilaille päihdeputki tapahtuma, joka on yksi ennaltaehkäisevän päihdetyön työmuoto. Päihdeputki tapahtuma järjestetään koulupäivän aikana ja tapahtuu muualla kuin koulun tiloissa. Päihdeputkeen kutsutaan iltaisin myös seitsemännen luokan oppilaiden vanhemmat. Tällä työmuodolla on pitkät perinteet Naantalissa ja se on hyvin vakiinnuttanut asemansa koulun ja nuori-

sotyön yhteistyönä. Yhteistä molemmille toiminnoille on koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Tapahtumien toiminnan suunnittelu ja toteutus on pitkälti koulun ulkopuolisten tahojen vastuulla.

Välitunti toiminta, nuorisotyöntekijöiden jalkautuminen kouluille ja koulussa tapahtuva informaatio nuorisopalveluiden toimesta, mainittiin kahdessa haastattelussa. Välitunti toiminta koetaan tärkeänä, mutta vähäisenä. Sitä toivotaan paljon enemmän lisää.

”No, mun kokemus on se, että mikä tahansa aikuinen siel koulus jalkautuu nuorten pariin ni, sille on tarvetta. Mut, se et onks esim. nuorisotyöntekijät täs kohtaa onnistunu siinä et ku ne esimerkiks tulee ruokailu välituntien ajaks kouluun nii saavuttaaks ne, riippuu tosi paljo, on se sit seurakunnan tai kaupungin nuorisotyön puolest... Mut helposti lähestyttävät aikuiset ni, niil on tarvetta ja niitten kans keskustellaan.”

Informaatioon koulussa viitattiin vapaa-ajan toiminnoista tiedottamisella, jaettavien esitteiden sekä vertaistiedottajien Vertti-toiminnan muodossa. Informaatio luennot mainittiin muun muassa etsivän nuorisotyöntekijän toimesta, liittyen kesätöiden haakuun tai etsivän nuorisotyön toiminnan esittelemiseen. Tämä on toimintamuotona vakiintunut yhdeksäsluokkalaisten kevätlukukaudelle ja koetaan tärkeäksi tulevaisuuden suuntautumisen kannalta. Infojen lisäksi vapaa-ajan toimintaan liittyviä ilmoittautumisia tai nuorten ideoita niihin liittyen, on työllistänyt nuorisotyöntekijöitä koululla. Tämä viittaa koulun ja nuorisotyön yhteistyön alkuaikojen tapaan toimia omista lähtökohdista. (Kolehmainen ym. 2014, 7)

Kolmessa haastattelussa tuotiin esiin toimintaa, joka on koulukohtaista kuten: Pajapäivät, Jopo eli joustavan perusopetuksenluokan kanssa tehtävä yhteistyö ja nuorisovaalit. Nuorisovaalit mainittiin yhdessä haastattelussa, pidemmän aikavälin aikana toteutettavaa toimintaa, jossa toteuttajana toimii oppilaskunta. Pajapäivät ovat Maijamäen koulussa 8. luokkalaisille luokkarajoja ylittävä päivä, jossa saa osallistua itseään kiinnostavaan paja toimintaan. Päävastuu järjestämisestä on ollut erityisnuorisotyöntekijällä, joka toimii myös jopo-luokassa kaksi kertaa viikossa. Toiminta on koulun omasta toimesta järjestettyä toimintaa ja erityisnuorisotyöntekijä on osa koulunhenkilökuntaa jopo-luokassa toimiessaan.

Kahdessa haastattelussa mainittiin koulujen hyvinvointitiimit. Nuorisotyön edustajaa pidetään tärkeänä osallistujana ja erityisesti näkökulman tuojana kyseisiin tiimeihin. Kokonaisuudessa vastauksista voi päätellä koulun ja nuorisotyön välistä yhteistyötä olevan, vakiintuneiden toimintojen osalta se on suunnitelmallista ja hyvin toteutettua. Hyvinvointitiimiin aktiivisesti kuulumisen tarjoaa mahdollisuuden yhteiseen tavoitteeseen edetä kohti suunnitelmallista kasvatuskumppanuutta.

Koulunuorisotyön tavoitteisiin peilattuna omapäivät sekä päihdeputken tyypiset toiminnot asettuu teoriapohjassa mainittujen koulunuorisotyön tavoitteiden keskiverto-tavoitteen ja maksimitason väliin. Tapahtumat ovat toiminnallisia ja hauskoja, ne tuottavat oppimista ja tukevat kasvua, mutta niitä ei ole aukaistu vahvasti osana koulun toimintaa. Linkki kouluun, on olemassa ja joitakin pitkäkestoisia vakiintuneita yhteistyökumppaneita löytyy koulusta. Muut mainitut toiminnot viittaisivat koulunuorisotyön minimitasoon. Toiminnan tavoitettavuus on satunnaista, eikä toiminnalla ole välttämättä yhteyttä koulun toimintaan. (Kiilakoski 2013; Kolehmainen ym. 2014)

Kouluun jalkautuvaa nuorisotyötä, pidettiin yleisesti tärkeänä ja hyvänä asiana. Kokeemukset olivat kuitenkin vähäisiä ja nuorisotyöntekijöitä toivottiin näkyvän kouluilla paljon enemmän. Vain satunnaisesti ruokavälitunneilla tapahtuvalla toiminnalla epäiltiin saavuttavuuden onnistumista. Pohdintaa käytiin myös yksilötasolla; Minkälainen tyyppi nuorisotyöntekijä on ja sen vaikutusta siihen, miten helposti nuoret lähestyvät nuorisotyöntekijöitä. Rennossa hengessä nuorten kohtaaminen ja arjessa mukana oleminen koetaan tärkeäksi. Haastatteluissa koettiin kerho-yhteistyö positiiviseksi, mutta kerho palveluja saisi olla paljon enemmän. Nuorisotyön näkyvyydellä kouluissa nuorten tavoitettavuus paranee. Osa mainitsi nuorisotyöntekijöiden ja koulujen välisen yhteistyön olevan hankalaa ja jollain tavalla se koettiin kuihtuneen olemattomiin.

6.2 Ajatuksia koulunuorisotyöstä ennaltaehkäisevänä työmuotona.

Kouluissa tarjotaan hyvinvointipalveluja, mutta nuorten kesken saattaa esiintyä leimaavuutta palvelujen käyttäjiä kohtaan (Kiilakoski 2014, 88). Haastatelluista 3 mainitsi kokevansa hyväksi, jos kouluissa olisi nuoria varten tuttu aikuinen, jota on helppo lähestyä jo ennen akuuttia tarvetta. Henkilön tunnettavuudella koettiin olevan merkitystä. Henkilö, jolla on aikaa nuorille ja on kaikille tuttu, rento aikuinen. Luotettavalle

aikuiselle nuoret voivat tuoda huolensa, myös ystävän puolesta, tai kiusaamista havaitessaan, esiin.

”Tää nuori on tälläses ja tälläses tilantees ja sit siihe lähetää miettimää joutain verkostoo hänen ympärilleen ni se vaatii paljon isomman ponnistelun, kun sit taas, jos siihe ois pystytty jopa ennaltaehkäisevästi, siihe kokonaistilanteeseen vaikuttamaan vaiks kaveri porukas”

”Kyllä koen, että täällä olisi kaikille sitä työtä, riittäis... just se, että panostettaisiin siihen ennaltaehkäisyyn, ettei asiat menisi niin pitkälle tai pahenis, se on aika kurja niin kuin tässäkin työssä, et sit sä vaan sammuttelet tulipaloja...”

Koulu koetaan hyväksi paikaksi tavoittaa nuoria. Opettajien kiireinen aikataulu, sekä ryhmien nopea vaihtuminen koetaan ongelmalliseksi: Oppilaiden esiintuomille henkilökohtaisillekin asioille ei riitä heti hoidettavaksi aikaa, vaikka he sen ansaitsisivat ja sitä haluttaisiin antaa.

Yksinäisten tukeminen nousi tärkeäksi teemaksi ennalta ehkäisevää työmuotoa pohdittaessa. Siihen liittyen haastatteluissa mainittiin harrastuksiin ohjaaminen tai ylipäätään jonkun harrastuksen löytäminen nuorelle, joka ei tee mitään. Yksinäisten tukeminen yhdistettiin ryhmäyttämisen tarpeellisuuteen. Ryhmäyttäminen tapahtuu pääosin yläkoulun alussa, jolloin se vaikuttaa lähinnä ryhmän muovautumisvaiheeseen. Pitkäkestoisempaa ryhmäyttämistä toteutetaan yleensä tarvelähtöisesti, jos luokassa havaitaan ongelmia (Kiilakoski 2014, 96). Pitkäkestoisella luokkakohtaisen tarpeen mukaan suunnitellulla ryhmäyttämällä voidaan saavuttaa luokkahenki, jossa jokainen ryhmän henkilö otetaan huomioon ja hän tulee nähdyksi ja kuulluksi. Luokan ilmapiiri on suvaitsevaa, jolloin jokainen yksilö uskaltaa tuoda omia näkemyksiään tai kysymyksiään esiin, pelkäämättä joutuvansa naurunalaiseksi. Nuoren luottamus itseensä ja omaan osaamiseensa vahvistuu. Huonosta ryhmähengestä kärsii koko luokka. Yläkoulun kolme vuotta huonon ryhmähengen omaavassa luokassa on pitkä aika. Sillä on vaikutuksensa ryhmässä koettavaan kollektiiviseen toimijuuteen, onko ryhmässä toimijuus heikkoa vai vahvaa. Luokat muodostavat nopeasti kuvan itsestään. Halu vaihtaa ryhmää tai yksilön toiminnan muuttaminen ryhmään sopivaksi, koetaan helpoksi ratkaisuksi päästä pois itselleen epäsuotuisasta tilanteesta. Yksi haastateltavista pohti toisen ryhmäyttämispäivän toteuttamisen tarpeellisuutta seitsemännen

luokan syksyllä, jotta oppilaat luokan sisällä eivät ajautuisi liian etäälle toisistaan. Kahdeksannen luokan syksyllä olevaan seuraavaan ryhmäyttämispäivään mennessä luokka on jo monesti muodostanut pysyvän kuvan itsestään ryhmänä.

Syrjäytymisen riskiä nostavien tekijöiden kannalta, koulumaailmassa on hyvä kulkea havainnoiden ympäristöä. Nuoria ei ole tarkoitus lähteä kohtaamaan ongelma lähtöisesti. Kohdatessa nuoria koulussa ja heidän kanssaan jutellessa, voi havaita tilanteita, joissa yksilön kasvanut riski syrjäytymiselle on havaittavissa.

Freiren (1974) subjektius- käsitys määrittää keskeisesti sosiaalipedagogiikan näkemystä kasvattajan ja kasvavan ihmisen suhteesta. Tällä käsityksellä on yhteys ihmisen toimijuuden kehitykseen. Freiren mukaan ihmisen subjektius, joka tarkoittaa kuta-kuinkin samaa kuin toimijuus, voi kehittyä ainoastaan vuorovaikutuksessa, jossa henkilöön suhtaudutaan oman kasvunsa ja oppimisensa toimijana eli subjektina, eikä toiminnan kohteena eli objektina. (Nivala & Rynänen 2019, 98.) Kasvatuksellisesta näkökulmasta ennaltaehkäisevässä työssä hyödyllisintä olisi olla läsnä, keskustella nuorten kanssa, kunnioittaen heidän omaa näkemystään itsestään subjektina, antaa tukea ja tarjota palveluja, joista nuori saattaa hyötyä jo varhaisessa vaiheessa, sen sijaan, että asiat pääsevät etenemään turhan pitkälle. Ennaltaehkäisevänä työnä ajateltiin myös päihde- ja seksuaalikasvatusta.

Tämä kehittämistyön ajankohta sattui mielenkiintoiselle ajanjaksolle covid-19 epidemian aikaan, jolloin koulut siirtyivät etäopetukseen. Huoli kotiin jääneiden koululaisten hyvinvoinnista tunnustettiin valtakunnallisesti. Allianssin nuorille teettämän mielipidekyselyn tuloksissa mainittiin nuoriso-ohjaajien ja koulunkäynninohjaajien työn tärkeys poikkeustilassa (Allianssi 2020). Näillä ammattiryhmillä on valmius toimia huomioiden oppilaiden hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä keskustelemalla oppilaiden kanssa ja näin ollen tehden ennaltaehkäisevää työtä.

Aluksi ajattelin yhteisöllisyyden olevan yksi itsenäinen tema, mutta haastatteluja tutkiessani hahmotin sen osaksi ennaltaehkäisevää työtä. Hyvin toimivassa yhteisöllisessä koulussa, kaikilla on paikkansa ja kaikki saavat kokea olevansa tarpeellisia. Ihminen ajatellaan yhteisölliseksi olennoksi, jonka hyvä elämä muodostuu oman elämän hallitsemisen kyvystä ja yhteiselämään osallistumisesta yhteisöissä (Nivala & Rynänen 2019,91). Kaikissa haastatteluissa nousi esiin ryhmäyttämisen tärkeys ja sen vaikutukset koulussa viihtymiseen ja hyvinvointiin. Toimivassa yhteisössä kaikki tietävät

vastuunsa ympäristönsä hyvinvoinnista. Haastatteluissa suurin osa vastauksista, koskien yhteisöllisyyden lisäämistä, liittyi toimintoihin. Yhteisöllisyyttä ajateltiin voivan lisätä nuorten osallistamisella ja vaikutus mahdollisuuksilla. Nuoria toivottiin mukaan kehittämistoimintaan. Kerhotoiminnat ja muut yhteisölliset toiminnat kuten pajapäivät, leirit ja teemojen ympärille rakennetut arjesta poikkeavat tapahtumat mainittiin useassa haastattelussa keinoiksi yhteisöllisyyden lisäämiseen. Pääasiassa näihin toimintoihin oltiin haastattelujen perusteella jo tyytyväisiä. Yhteistyön merkitys yhteisöllisyyteen oli havaittavissa aineiston sisällöstä. Syvällisempää pohdintaa toi näkökulma koulunuorisotyötä tekevän henkilön asema yhteisöllisyyden luoja.

”Pelkästään että kaikki tuntee jonkun tyyppin, mä ajattelen et se luo sellasta turvaa ja semmosta pysyvyyttä mikä luo sellasta yhteisöllisyyttä. Että on sellasii tiettyjä rutiineja ja tuttuutta, mihin voi luottaa ja sellaiseen yhteisöön on helpompi tulla, mis on niit rutiineja.”

Edellä mainitun kaltainen yhteisöllisyyden luoja vaatii työntekijältä tiettyä persoonallisuutta ja koulukulttuurilta sellaisia asenteita ja arvoja, jotka mahdollistavat henkilön läsnäolon tunnustamisen ja tarpeellisuuden koko kouluyhteisössä. Koulun toimintakulttuuri, missä toteutuvat kouluviihtyvyys, osallisuus ja yhteisöllisyys, ei voi kuitenkaan rakentua yksittäisten toimintojen tai toimijoiden varaan (Kuivakangas 2012, 24).

Opettajan näkökulmasta katsottuna aina on jokin ryhmä, jonka kanssa toisella opettajalla on enemmän haasteita, kuin toisella. Kokonaisvaltaiset näkökulmat eri oppilasryhmien suhteen edistäisivät yhteisöllisyyden voimaa ja yhteistyötä. Avoin keskustelu siitä, miten koetaan jokin tietty opetusryhmä ja mikä on koettu edesauttavan juuri tämän tietyn ryhmän oppimista, vahvistaisi kyseisen ryhmän, kuin myös heidän kanssaan toimivien opettajien viihtyvyyttä. Kiire, stressi ja suorittaminen eivät edesauta tasavertaisen kohtaamisen ilmapiirin luomista, vaan vuorovaikutukselle olisi luotava enemmän aikaa (Kuivakangas 2012,26).

6.3 Koulunuorisotyön toiminta

Tässä osiossa kerron analyysissa esiin nousseet toiminnalliset tehtävät liittyen teematunteihin, tilannekohtaiseen tarpeeseen sekä opetussuunnitelman laaja-alaisiin opetuskokonaisuuksiin, joissa nähtäisiin koulunuorisotyön työtehtävälle luonnollisia tilanteita toimia.

6.3.1 Sosiaalisten taitojen edistäjä

Yksinäisten ja syrjään vetäytyvät nuoret puhuttavat kouluhenkilökuntaa. Kouluaikana tai koulun jälkeen pidettävät kerhot koetaan yhdeksi mahdollisuudeksi tukea heidän mahdollisuuksiaan löytää seuraa ja olla mukana yhteisessä toiminnassa. Maijamäen yläkoulussa toimii Oppilaille Kivaa-kerhot, joissa kokoontuu tukea tarvitsevia oppilaita, mutta myös tukioppilaita, jotka ovat itse kiinnostuneita kerhon toiminnasta. Kerhojen toiminta ja jatkuvuus koetaan tärkeäksi, myös niiden tarjonnan monipuolisuus. Vastaavanlaista toimintaa kaivataan Suopellon yläkouluun. Suopellon koulussa koulun järjestämät kerhot tapahtuvat suureksi osaksi koulupäivän jälkeen ja niiden määrä verrattuna Maijamäen koulun koulupäivän aikana tapahtuvaan kerhotoimintaan on vähäisempi. Koulupäivän jälkeen tapahtuva kerhotoiminta vastaa osiltaan koulunuorisotyön mahdollisuuteen kohdata nuoria myös vapaa-ajalla. Osa nuorista, jotka eivät tee koulupäivän jälkeen yhtään mitään, ovat tällä hetkellä sosiaalipalveluiden avohuollon asiakkaita, koska huoli heistä on suuri. Yhtenä vaihtoehtona tähän nähtiin yhteistyö sosiaalipalvelujen avohuollon kanssa. Kokisiko nuori matalamman kynnyksen lähteä koulun jälkeen harrastamaan jotain jo koulusta tutun henkilön kanssa, kuin henkilön, joka tulee sosiaalihuollon piiristä? Leimaavuuden pelko joillakin nuorilla saattaa olla todellinen, joka osaltaan voi myös vaikuttaa jo ennalta huonoon itsetuntoon. Koulunuorisotyön ei tulisi olla ongelma lähtöistä, eikä näin ollen toimia muiden koulussa toimivien ammattien työkentällä, nuorisotyölle ominaiselle työotteelle on tilaa myös yksilöiden kohdalla (Kiilakoski 2014, 90). Kerhotoiminta voi olla matalan kynnyksen toimintaa, aikaisemmista kerhoista mainittiin suosituiksi koirien ulkoilutus-kerhon sekä karaoke-kerhon. Toiminnan ei tarvitse olla erikoista.

Kaverisuhteisiin liittyvät asiat ja taidot koulussa mielletään pitkälti kuraattorin toimenkuvaan. Laajennettaessa näkökulmaa yhteisöllisemmäksi, nähdään koulunuorisotyöntekijän mahdollisuudet toimia luokissa, joissa kiusataan tai syrjitään, jo varhaisessa vaiheessa. Intensiivinen työskentely luokan kanssa, tunneilla mukana oleminen ja koulun arjessa mukana eläminen edistäisi sosiaalisen identiteetin kehittymistä yksilötasolla ja ryhmässä toimimisen taitoja. Kouluhenkilökunnalla on halua puuttua ja vaikuttaa asioihin, aikaa ja resurssia ei vain ole tarjolla. Tämä saattaa olla yksi syy siihen, että jokaisessa haastattelussa tuotiin vahvasti esiin nuorten tarve tulla nähdyksi, kuulluksi ja huomioiduksi. Nuorilla on tarve keskustella aikuisten kanssa, jolloin on luontevaa tuoda kasvatuksellisesti tärkeitä näkökulmia esiin. Nuorisotyöntekijän

työnotteen koetaan mahdollistavan muista ammattikunnista poikkeavan, kevyemmän ja rennomman kohtaamisen nuoren kanssa (Kiilakoski 2014, 88).

Yksilö työssä koulunuorisotyöntekijä nähtiin matalamman kynnyksen toimijana verrattuna, vaikka kuraattoriin. Nuorisotyöntekijät pyrkivät välttämään viranomaisvastanoton tapaista tunnelmaa ja mieluummin kohtaavat nuoret spontaanisti, kuten välituntityössä (Kiilakoski 2014, 88). Koulunuorisotyöntekijä nähdään henkilönä, joka voi ohjata muihin palveluihin tarvittaessa, mutta myös pienempien murheiden kuulijana. Tilanteissa, joissa opettajalla ei ole juuri sillä hetkellä aikaa kuulla tai auttaa oppilasta, asioissa, jotka eivät suoranaisesti liity oppiaineeseen, ajateltiin nuorisotyöntekijän olevan henkilö jolle nuoren voisi ohjata. Koulunuorisotyöntekijän voi kohdata huolettomammin, ilman ajanvarausta, kun taas kuraattorille pääsyä voi joutua odottamaan useamman päivän. Haastatteluissa mainittiin tarvetta, rennolle aikuiselle, joka jalkautuu nuorten pariin. Erityisesti välitunneilla läsnä oleminen tuotiin monessa haastattelussa esiin.

”Mun mielestä riittää, että on ihan välitunneilla. Opet on niin työntäyteisiä, että yksi sinne lisää, joka jaksais ihan vaan jutella ja olla siellä paikalla. Pelata pingistä tai vaan olla. Siihen on täälläkin oppilailla kova tarve et ne sais vaan puhua, vaikkei se oo mitään sellasta merkillistäkään.”

Työmuotona toimii välituntisin erilaiset toiminnat, joiden lomassa nuoria kohdataan ja jututetaan, tai vapaamuotoista oleskelua ilman erityistä toimintaa ja sitä kautta kontaktin ottoa nuoriin. Nuorisotyöntekijät näkevät työnsä etuna joustavuuden. (Kiilakoski 2014.) Koulunuorisotyöntekijä nähtiin myös linkkinä nuorten ja kouluhenkilöstön välillä. Koulussa nähdään nuorisotyön vahvuudeksi kohtaava ja kuunteleva työote (Kiilakoski 2014, 57).

6.3.2 Yhteistyö kumppani

Yhteistyö mainittiin useassa haastatteluissa monessa eri muodossa, monialaisesta yhteistyöstä koulun sisällä tapahtuvaan yhteistyöhön. Kolme neljästä haastateltavasta opettajasta, ajattelivat koulunuorisotyöntekijää työparina, jonka kanssa voisi suunnitella ja toteuttaa joitakin opetuskokonaisuuksia. Opetussuunnitelman mukaisessa ilmiöoppimisessa tai teemapäivissä koettiin koulunuorisotyöntekijän osaamisalueet luontevaksi osaksi opetusta, kuin myös tietyt oppiaineet.

Yksi haastateltavista näki opettajan ja koulunuorisotyöntekijän työpari toiminnan tuovan lisäarvoa nuorille. Oppiaineista yhteiskunnallisissa aineissa ja terveystiedossa nähtiin paljon yhteistyön kautta mahdollisuuksia opetuksen monipuolistamiseen sekä kehittämiseen. Koulun ulkopuolella tapahtuvaan toimintaan tarvitaan työparia, jota koulun muusta henkilökunnasta on vaikea erottaa.

Opetussuunnitelmassa laaja-alainen osaaminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet ovat useita oppiaineita yhdistäviä ja oppirajojen ylittäviä teemoja. Toimijuuden näkökulmasta yhteiskunnan aktiiviseksi jäseneksi tulemiseen tarvitaan eri tiedon- ja taidonalojen hallintaa ja niitä yhdistävää osaamista. Jokainen oppiaine sisältää laaja-alaisen osaamisen taitoja. (Opetushallitus 2020.) Näistä kokonaisuuksista haastattelussa mainittiin työelämätaidot sekä yrittäjäyys. Nuorisotyöntekijän tuki oppilaille nähtiin muun muassa itsestä huolehtimisen ja arjenhallinnan taidoissa, kulttuurisessa osaamisessa sekä osallistumisen, vaikuttamisen ja kestävän tulevaisuuden rakentamisen osaamiskokonaisuudessa.

6.3.3 Teematunnit

Ehkä turhan perinteiseksi mielletään päihteiden vastainen valistus nuorisotyöntekijöiden tehtäväksi. Nuoria kiinnostaa päihteet ja tieto niistä, jos tietoa ei saada koulusta tai kotoa, se saadaan hankittua toisilta nuorilta. Asioiden tietoperäisyys voi tuolloin olla mitä tahansa. Nuorisopalvelu on mukana järjestämässä päihdeputkea ja ehkäisevän päihdetyön viikko saa näkyvyyttä kouluissa. Oppiaineissa päihteisiin liittyvää valistusta annetaan terveystiedon tunneilla, mutta useassa haastattelussa mainittiin, tämä riittämättömäksi. Päihdevalistus mainittiin haastattelussa teemana, jota nuorisotyöntekijä voisivat koulussa työstää. Monesti kouluissa onkin vieraileva henkilö kertomassa päihhteistä ja niiden haittavaikutuksista. Yleisesti tämänkaltaiset vierailut ovat nuorten mieleen, luennoitsijat ovat rennosti lähestyttäviä ja näin ollen kysymysten esittäminen koetaan helpoksi.

Paljon kouluhenkilöstöä puhuttava kokonaisuus on sosiaalinen media. Vaikka sitä käsitellään muun muassa äidinkielen tunneilla ja kouluun saapuvien ulkopuolisten puhujien myötä luennoilla, törmätään sosiaalisen median tuomaan ongelmiin oppilaiden kesken verrattain usein. Käytöstavat, miten kuuluu toimia, mikä on sopivaa ja mikä ei, tai mikä on laitonta, saattaa olla osalla nuorista hämärän peitossa. Nuorten sosiaalisen

median käytöstä ja siihen liittyvistä aihepiireistä perillä olevan aikuisen tukea ja ohjausta kaivataan koulumaailmassakin.

Terveystiedon opetuksessa opettajan työparina mukana oleminen, kahden edellä mainitun teeman lisäksi, myös seksuaalivalistus ja tunnetaidot miellettiin haastatteluissa nuorisotyöntekijöille luonteviksi teemoiksi. Terveystiedon opetuskokonaisuuteen liitettiin sosiaaliset taidot niin kaveri- kuin seurustelusuhhteissa. Terveystieto koettiin oppiaineeksi, jossa voisi teemoittain järjestää isompiakin aihekokonaisuuksia esimerkiksi tapahtumamuodossa.

Etsivä nuorisotyön kanssa tehtävää yhteistyötä katsottiin voivan toteuttaa yhteiskuntaopissa ja oppilaan ohjauksen tunneilla. Työhakuprosessit, kuvitteelliset työhaastattelut, ansioluettelon tekeminen mainittiin haastattelujen yhteydessä. Laaja-alaisten oppimiskokonaisuuksien kautta koulunuorisotyöntekijä katsottiin voivan olla omalta osaltaan mukana tukemassa oppimista kaikissa koulun arkipäivän toiminnoissa. Kuitenkin tuotiin esiin toiminnallisuus teoreettisuuden vastapainoksi ja ennen kaikkea tarvelähtöisyys.

Koulunuorisotyöntekijän käsittelemät teemat voivat muodostua koulun toimintaympäristössä kulloinkin nousevista aiheista tai kunnassa olevien hankkeiden tai oppilashuollollisten ohjelmien toteuttamisen muodossa. Kuitenkin on tärkeä ottaa huomioon, että ainekohtaisen opettamisen vastuu on opettajalla. Johtopäätöksenä rohkenen todeta, että koulunuorisotyöntekijä toisi lisäarvoa myös koulun oppituntien sisällön monimuotoiseen toteuttamiseen, opettajien työpareina tai ajankohtaisina teemoina toteutettuna. Koulunuorisotyöntekijä voi huomioida yhteisön ja yksilön hyvinvoinnin kannalta tärkeiden teemojen toteutumisen omassa toiminnassaan. Edellä mainitut toiminnot, yhdessä koulun muun henkilökunnan kanssa suunniteltuna tukisivat koulunuorisotyön maksimitason toteutumista.

6.4 Koulunuorisotyön kehittäminen

Haastattelu kysymysten asettelu saattoi tuoda jonkinasteista toistoa, kuitenkin koin analyysin kannalta niiden tuovan syvyyttä vastauksiin. Vaikka analyysi toikin esiin vastauksia, jotka viittaavat matalankynnyksen palvelun tarpeeseen, nousi vastauksista kehittämistyön kannalta syvempää pohdintaa koulussa toteutettavan nuorisotyön työmuodon kehittämisestä.

Matalankynnyksen palvelun kehittäminen sellaisena pysyväksi herätti ajatuksia nuorisopalveluiden omasta työpisteestä/ työtilasta koulussa. Ammatinkuvan mahdollisesta aikatauluttamisesta yksilötapaamisien suhteen, saattaisi johtaa siihen, että kouluissa olisi yksi ammattilainen lisää vastaanottohuoneessaan. Toiset nostivatkin tärkeäksi juuri sen, että kyseisellä ammatinkuvalla ei olisi varsinaista agendaa, vaan toiminta nousisi tarpeesta.

Koulun kehittäminen yhdessä, nuoret mukaan ottaen, kysyy ammattilaista, joka voisi keskittyä vain kyseiseen aiheeseen. Esimerkkinä esitettiin koulussa järjestettävä aamiainen, joka palvelisi isompaa joukkoa nuoria, myös niitä, joille kouluun lähteminen on kynnys. Koulun ja perheiden välisessä yhteistyössä, koettiin koulunuorisotyöntekijän voivan tuoda toiminnallisuutta vanhempainiltoihin. Koulun ja kodin yhteistyössä nähtiin myös mahdollisuuksia nuorisotyön suhteen, koulunuorisotyöntekijä on luonteva linkki koulun ja vapaa-ajan välillä.

Jo aiemmin mainittu yhteistyö opettajien työparina, nosti esiin paljon kehittämisside- oita opetuksen järjestämisen suhteen. Haastateltavista useat näkivät mahdollisuuden kehittää oman aineensa opettamista, viemällä sitä perinteisen koululaitoksen ulkopuolella tapahtuvaksi oppimiseksi, yhdessä koulunuorisotyöntekijän kanssa. Etenkin peruskoulun jälkeisiin ammatin valintoihin liittyvät tutustumiset työpaikkoihin ja yrityksiin helpottuisivat koulunuorisotyöntekijän myötä.

Koulunuorisotyötä voi tehdä monella eri tasolla: Koulun kehittäminen kasvuyhteisönä, oppimiseen liittyvien taitojen vahvistamiseen osallistuminen, arjen sujumisen tukeminen ryhmäprosesseissa ja ongelmatilanteissa tai erityisopetuksessa oppilaiden tukeminen oppivelvollisuuden loppuun saattamisessa. Kehittämisessä tulisi selvittää toivottava tavoite toiminnalle. Tarvitaanko muutosta koko koululle, jotta yhteisöä ja yhteisöllisyyttä huomioidaan enemmän vai onko tarkoitus, että koulun on helpompi toteuttaa tämänhetkistä tehtäväänsä. (Kiilakoski, 2014). Haastatteluista nousseet kehittämissideat ovat nuorisotyöllisesti perusteltua. Kaikkien tässä kehittämistyössä esiin nousseet toiminnot tulisi olla kytkettynä koulun toimintaan yhteisönä, eikä niinkään irrallisina toimintoina ja kehittämistehtävinä.

6.5 SWOT-analyysi

Haastattelun lopuksi teetin yhteenvedona SWOT-analyysin koulunuorisotyöntekijästä osana koulun arkea. SWOT-analyysissä eri teemojen alle nousi yhdistäviä tekijöitä suoraan litteroidusta tekstistä. SWOT-analyysi antaa tukea ja selkeyttää muuta aineistoa. Liite 4 sisältää jokaisen haastateltavan SWOT-analyysiin pääkohdat. Esimerkiksi uhkia käsittelevässä taulukon kohdassa on vain kaksi vastausta, koska muutoin uhkia ei koettu. Seuraavissa kappaleissa avaan SWOT-tilukkoa tekstin muodossa.

Vahvuudeksi koettiin, että kyseinen ammattilainen olisi tuttu sama aikuinen, joka kuuluu osaksi koulun henkilökuntaa. Nuorisotyöntekijöiden vierailut kouluilla koetaan erittäin tervetulleeksi, mutta niistä ei koeta saavan toivottavaa tavoitettavuutta aikaiseksi. Koulun arki on hektistä, tilanteet elää, jolloin koetaan hyödyllisemmäksi, että henkilö on pääsääntöisesti enemmän paikalla kuin poissa. Tämä lisää tavoitettavuutta, rytmiä ja rutiinia. Se mahdollistaa asiaan palaamisen seuraavana päivänä. Koulunuorisotyöntekijä ei ole opettaja, vaan aikuinen nuorten puolella. Hän ymmärtää nuorisokulttuuria ja toiminta on oppilaslähtöistä ilman aikatauluja.

Yhtenä heikkoutena ajateltiin koulunuorisotyöntekijän oman roolinsa tai paikkansa löytäminen koulumaailmassa. Riippuu henkilöstä itsestään, miten hän löytää oman paikkansa, kun varsinaisia aikatauluja ei ole. Lisäksi on muistettava koulun perustarkeitus; liikaa järjestettyjä yhteisiä tapahtumia oppituntien aikana, häiritsee opetustyötä. Yhdessä suunnitteleamalla päästään tilanteeseen, joka palvelee kaikkia. Pääsääntöisesti koulunuorisotyöntekijän järjestämä toiminta tapahtuu välituntisin, tai muutoin yhdessä muun henkilökunnan kanssa suunniteltuna ajankohtana.

Koulunuorisotyöntekijä mahdollisuuksiin koettiin monipuolisten näkökulmien esiin tuominen. Koulunuorisotyöntekijä voi toimia niin sanottuna tulkkina oppilaiden, perheiden ja opettajien välillä. Tämän toteutumiseksi henkilön on nautittava koko yhteisön luottamusta, johon tarvitaan aikaa ja läsnäoloa. Tutuus tuo tukea ja turvallisuuden tunnetta. Mahdollisuuksia nähtiin verkostoitumisessa koulun sisällä oppilaiden keskuudessa kuin myös koulun ulkopuolella rajojen ylittämässä eri instanssien kesken. Verkostoituminen tuo mukanaan mahdollisuuksia erilaisiin yhteistyömuotoihin.

Työnkuvaan liittyväksi uhaksi koettiin mahdollisuus, että koulunuorisotyöntekijän rooli ei ole riittävän selkeä muulle koulun henkilökunnalle, eikä oppilaille. Koulunuorisotyöntekijä ei ole kuraattori, eikä koulunkäynninohjaaja. Tämä tulisi alusta saakka

olla selvää koko koulun henkilökunnalle, jotta säästyttäisiin päällekkäisyyden tunteelta ja koulunuorisotyöntekijän rooli tiedostetaan yhteisössä.

7 LOPPUPÄÄTELMÄ

Loppupäätelmässä käyn läpi, mitä eri teemat tarkoittavat kehittämistyön kannalta. Tuon esiin koulunuorisotyöntekijän työnkuvan mallin pääpiirteet sekä käyn läpi tilaajan kanssa käymäni palautekeskustelun. Itsearviointi opinnäytetyössäni kuuluu osaksi loppupäätelmää.

Naantalın yläkouluissa on tehty nuorisotyötä ja sitä toivotaan tehtävän enemmän. Tämän hetken toiminnat ollaan osaksi koettu irrallisiksi koulun arjesta. Vaikka omapäivät ja päihdeputken tapaiset toiminnat ovat odotettuja, jäävät ne pitkälti toisen osapuolen, tässä tapauksessa nuorisotyöntekijöiden järjestettäväksi. Jopo- yhteistyö erityisnuorisotyöntekijän kanssa on aktiivista Maijamäen koulussa ja pajapäivien päävas- tuussa ollut erityisnuorisotyöntekijä on itse säännöllisesti koululla, jossa hänet tunne- taan hyvin. Tunnettavuus muidenkin nuorisotoimen ammattilaisten kanssa voisi syn- nyttää uusia yhteistyö ideoita ja ennen kaikkea suunnitelmallisuutta. Koetaan, että nuorisotyöntekijät ovat kiireisiä, eivätkä he ehdi tulla koululle kuin satunnaisesti jär- jestämään toimintaa. Tällöin ei opitakaan tuntemaan toisia ja verkostoituminen jää tapahtumatta. Toisaalta ajatellaan nuorisotyön tulevan koululle välituntisin oppilaita varten ja havaitaan sen olevan hauskaa toimintaa oppilaille, jolloin sitä toivottaisiin enemmän tapahtuvaksi. Välituntitoiminta nuorisotyöntekijöiden kanssa tulisi olla en- nalta aikataulutettua ja suunniteltua. Selkeyttä ja tunnettavuutta koulun ja nuoriso- palveluiden työntekijöiden kesken toisi esimerkiksi viikoittain tapahtuvat nuorisotoi- men välitunnit.

Kouluissa on pitkään otettu huomioon mahdolliset suden kuopat ja pyritty reagoimaan uusiin tilanteisiin. Oppilashuolto toimii hyvin ja monet ammattilaiset, opettajien li- säksi, auttavat nuoria kasvussaan kohti aktiivista kansalaista. Tarve kumpuaakin pää- asiassa koulun vapaa-aikaa koskeviin tilanteisiin ja matalan kynnyksen palveluun, sekä laaja-alaisten oppimiskokonaisuuksien esiin tuomiseen, itsenäisinä aiheina.

Jotta koulunuorisotyöntekijä voisi tarjota matalan kynnyksen palvelua, on hänen ol- tava tuttu kasvo nuorille. Aikuinen, joka toistuvasti näkyy nuorten keskuudessa ja kuka nuorisotyölle ominaisin tavoin juttelee nuorten kanssa, on nuorelle luottamuksen ar- voinen aikuinen. Tärkeää on, että aikuisella on aikaa kohdata nuori ja kuunnella häntä. Mahdollisen koulunuorisotyöntekijän työmuodon aikataulutusta koulupäivän ai- kana tulisi pyrkiä mahdollisuuksien mukaan välttämään. Koulunuorisotyöntekijän

mahdollinen työpiste tulisikin olla sellaisessa paikassa, josta oppilaat kävelevät ohi ja kohtaaminen, kuulumisten kysely on mahdollisimman helppoa.

Koulunuorisotyöntekijän päivittäinen läsnäolo koululla edesauttaa yhteistyötä koulun muun henkilökunnan kanssa. Opettajat kokevat helpommaksi huikata asiansa tai ideansa kesken kiireisen päivän kasvatusten kuin aikatauluttaa yhteydenotto puhelimitse tai sähköpostilla ja sovittaa aikaa, milloin istua alas ja sopia yhteisistä asioista. Yhteistyö vaatii suunnitelmallisuutta, siihen ei tarvita välttämättä tuntien palaveria, vaan jo 15 minuutin välituntikin voi hyvin riittää. Tavoitteena olisi kuulua osaksi henkilökuntaa, joka koetaan tutuksi helposti lähestyttäväksi ja luotettavaksi työkaveriksi.

Kehittävän harjoittelun aikana, yhtenä tavoitteena koulunuorisotyöntekijän työnkuvassa oli uuden kehittäminen. Nopealla suunnittelulla ja käytännön kokeilulla kehitin opettajien kanssa yhteistyössä välitunti toimintaa. Tarpeellisiksi huomatuilla pienillä muutoksilla saatiin toiminta toimivaksi valmiiksi tuotteeksi. Koulunuorisotyöntekijä omalla työpanoksellaan ja aikatauluttomuudellaan voi mahdollistaa vastaavanlaisia toimintoja, jotka edistävät yleistä hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä. Tärkeässä osassa on kokeilukulttuurin hyväksyvä yhteisö.

Ennaltaehkäisevänä työmuotona toimii oppilaiden keskuudessa oleminen ja heidän kohtaaminen ei ongelma- lähtöisesti. Yhteisöllisen ilmapiiriin luomiseen tarvitaan yhteistä tahtoa ja pyrkimystä toimia sen edistämiseksi. Yhteisöllisyyden lisäämiseksi tulisi tiedostaa ja kartoittaa ne tilanteet, joissa yhteisöllisyyttä ja sitä edistäviä työmuotoja on mahdollisuutta tavoitteellisesti lisätä. Koulunuorisotyöntekijä koetaan oppilaita ja opettajia mahdollisesti yhdistävänä/ lähentävänä henkilönä.

Työskenneltyäni vuosia koulumaailmassa, voin todeta opettajien tekevän työtään suurella sydämellä, aidosti oppilaista välittäen. Ongelma koulun arjessa onkin tiukat aikataulut, jotka säätelevät aidon kohtaamisen mahdollisuuksia. Nuorten psyykinen pahoinvointi on tuonut koulun arkeen aukkoja ja nuorille sen kaltaisia elämäntaidon puutteita, joita perinteisillä oppitunneilla ja oppiaineissa ei opeteta. Tätä kehittämistyötä varten käydyissä haastatteluissa ja keskusteluissa haastateltavat eivät kokeneet ns. nuoren puolella olevaa aikuista uhaksi vaan, työyhteisön yhdeksi tarpeelliseksi jäseneksi, tuomaan lisäarvoa koulun toimintaympäristöön laajentamalla arjen hyvinvointia ja toiminta mahdollisuuksia.

7.1 Koulunuorisotyöntekijän toimenkuva Naantalissa

Tämä kappale avaa tilaajalle tuotoksena tulevaa vuosikellon mallia.

7.1.1 Yhteisö

Koulunuorisotyöntekijä toimii osaltaan moniammatillisessa yhteistyössä yli kunnan sektori rajojen. Kokouksiin osallistumisen lisäksi koulunuorisotyöntekijä toimii yhteistyössä esimerkiksi terveydenhoitajan, kuraattorin, sosiaalipalvelujen avohuollon työntekijöiden kanssa, nuorisopalvelujen ammattilaisten kanssa. Yhteistyötä tehdään kaikkien kunnan yläkoulujen kanssa. Koulunuorisotyöntekijä osallistuu hyvinvointiryhmän kokoontumisiin.

Yhteistyötä tehdään koulussa koko kouluyhteisön kanssa. Koulunuorisotyöntekijä pyrkii lisäämään yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustilanteita yhdessä koulun henkilökunnan, oppilaskunnan, tuki- ja ystäväoppilaiden kanssa. Vuorovaikutusta tukevia toimintoja koko yhteisön kesken ovat: Hauskojen tempausten järjestäminen, vertaistukea antavat toiminnat, kiusaamiseen puuttuminen ja yksinäisten oppilaiden huomioiminen.

Koulunuorisotyötä kehitetään tarvelähtöisesti. Koulu kohtaisesti voi nousta erilaisia tarpeita koulunuorisotyön työnkuvalle, koulunuorisotyöntekijä voi nopeasti reagoida uusiin tarpeisiin. Esimerkkejä tarvelähtöisyydestä ovat etäkoulun aiheuttamat uudet tilanteet, oppilaiden arjenhallintaan tarvittavan tuen antaminen ja kohdennettujen ryhmien kokoontumiset.

Yhteistyötä tehdään nuorisotyöntekijöiden ja etsivän nuorisotyön kanssa. Joka syksy järjestettävät luokkien ryhmäyttämispäivät järjestetään pitkälti nuorisopalvelujen puolesta. Koulunuorisotyöntekijän on tärkeää olla yhteistyössä järjestämässä näitä päiviä. Yhteistyötä voidaan jatkaa eri teemoissa vuoden aikana. Lisäksi yleisen hyvinvoinnin kokonaisvaltaiseen lisäämiseen tarvitaan yhteistyötä vapaa-ajalla toimivien tahojen kanssa.

7.1.2 Yksilö

Koulunuorisotyöntekijä voi antaa poikkeuksellisesti yksilönohjausta yhteistyössä muun kasvatushenkilökunnan ja vanhempien kanssa. Kuraattorin, psykologin ja terveydenhoitajan kanssa on hyvä käydä säännöllisesti keskustelua, jos ja minkälaista tukea on hyvä antaa yksilöittäin nousevaan tarpeeseen. Tarvittaessa, oppilaan ja huoltajien niin halutessa, koulunuorisotyöntekijä osallistuu oppilashuollon palavereihin.

Kaveri-asioissa tukeminen on perinteisesti kuulunut kuraattorin työkenttään. Nykypäivänä koulunuorisotyöntekijä voikin toimia matalan kynnyksen ammattilaisena, pienemmät pulmat voivat selvitä nopeasti ilman ajanvarausta kuraattorille. Oppilaat voivat myös tarvita vain aikuista kuuntelemaan asioita. Näin koulunuorisotyöntekijä voi ohjata oikeisiin palveluihin tarvittaessa.

Yksilöohjausta voi tehdä myös opiskelun aikatauluttamisen pulmiin liittyvissä asioissa, kuten kokeisiin lukemisen aikatauluttaminen. Kokeita yleisesti jännittävien oppilaiden tukeminen koulunuorisotyöntekijän toimesta on myös matalan kynnyksen toimintaa. Nuoret kokevat tsemppaamisen ja kannustamisen opiskeluissa tärkeäksi, kuten myös kokeista saatujen numeroiden jälkipuinnin. Omien vahvuuksien näkeminen itsessään on useasti monille nuorille vielä vaikeaa. Koulunuorisotyöntekijä voi tuoda näitä tärkeitä ominaisuuksia yksilön tietoisuuteen.

7.1.3 Oppilaiden arjessa tukena

Matalan kynnyksen aikuinen on paikalla ja helposti tavoitettavissa. Hänen hihastaan on helppo nykäistä ja hän huomaa tutuista oppilaista, jos jokin painaa mieltä. Koulunuorisotyöntekijä on mukana ohjaamassa ja tukemassa kasvua. Arjessa elämisen lisäksi näitä tilanteita ovat muun muassa ryhmätykset, keskustelut ja nuoren ohjaaminen ongelmatilanteissa. Pääpaino työotteessa on tukea ja vahvistaa sosiaalisia suhteita ja -taitoja, jotka ovat tärkeitä syrjäytymistä ehkäisevässä työssä. Näitä tuen tarpeen tilanteita koulunuorisotyöntekijä voi havaita oppilaiden keskuudessa välituntisin, hypypytunneilla ja siirtymätilanteissa.

Koulunuorisotyöntekijän on hyvä osallistua kouluruokailuihin, jossa hän voi tarvittaessa, ja oppilaan niin halutessa, istua syömään yksinäisen oppilaan seuraksi. Tällä tavoin hän pystyy omalla esimerkillään vaikuttamaan myös yhteisöllisyyden lisäämiseen. Ruokailut ovat luonnollisia tilanteita kohtaamiselle.

Koulunuorisotyöntekijä voi osallistua oppitunneille, joko tunnin aloittajana, ryhmädynamiikan seuraajana tai opettajan työparina. Koulunuorisotyöntekijä voi antaa myös henkistä tukea integroituville oppilaille, jotka osallistuvat tunneille, joissa muu ryhmä ei ole kovin tuttu. Näissä tilanteissa sosiaalisten taitojen tukeminen sekä yhteisöllisyyden lisääminen toteutuu.

Opetus ja Kulttuuri ministeriön julkaisemassa harrastamisen Suomen mallissa mainitaan koulujen ja harrastustoimijoiden yhteistyöstä. Mallissa on tarkoitus mahdollistaa lapsille ja nuorille koulupäivän yhteydessä tapahtuvaa maksutonta harrastusta. Tärkeässä osassa on nuorten kuuleminen mahdollisista harrastustoiveista. (Opetus ja kulttuuri ministeriö 2020). Tätä toimintaa on jo osaksi toteutettu Naantalın yläkouluissa. Koulunuorisotyöntekijällä kerho toiminnan järjestäminen ja siinä mukana toimiminen on nuorisotyön ydinosaa. Tämä ei kuitenkaan saa viedä liikaa työaikaa. Kerhot voivatkin toimia kohdennettuina, tietylle ryhmälle ja tietyn jakson ajan.

Korona- pandemia toi mukanaan etäkoulun. Koulunuorisotyöntekijä voi vastaavassa tilanteessa ottaa vastuuta oppilaiden hyvinvoinnista, ottamalla yhteyttä ja mahdollisuuksien mukaan jalkautua ulos tapaamaan yksilöittäin oppilaita tai olemalla läsnä erisome-kanavien kautta ja näin olla tavoitettavissa. Etäkoulun tuomat tarpeet lähtevät aina koulu kohtaisesti ja yleisiä ohjeita noudattaen. Tulevaisuudessa etäopetus luultavimmin yleistyy. Nuorisotyötä kouluissa ja oppilaitoksissa tulisi voida vahvistaa ja kehittää. Kouluun tarvitaan uusia toimijoita. (Opetus ja kulttuuri ministeriö 2020.)

7.1.4 Teemapäivät ja muut koulun tapahtumat

Teemapäivien aiheet nousevat nuorisotyölle ominaisista työmuodoista kuten sosiaalinen media. Nuorisotyössä ollaan siellä missä nuoretkin. Sosiaalista mediaa käytetään yhtenä työkaluna tavoittaa nuoret, ja olla heidän kanssaan vuorovaikutuksessa. Sosiaalisen median kautta voidaan antaa myös nuorille vaikuttamisen mahdollisuuksia. Oikeanlainen käyttäytyminen sosiaalisessa mediassa liitettyä turvallisuuteen ja henkilökohtaiseen koskemattomuuteen, ovat tärkeitä keskustelun aiheita nuorten kanssa. Nuorten hyvinvointiin vaikuttavat merkittävästi seuraavat teemat: Seksuaalikasvatus, tunnetaidot ja mielenhyvinvointi. Näissä koulunuorisotyöntekijä voi toimia opettajan työparina tai järjestämässä erilaisia teemapäiviä tai ilmiöoppimiseen liittyviä tapahtuma kokonaisuuksia.

Tutustumiset toisen asteen oppilaitoksiin ja eri ammatteihin, tukevat toimijuutta sekä aktiiviseksi kansalaiseksi tulemista. Koulunuorisotyöntekijä voi olla mukana auttamassa siirtymään jatko-opiskeluihin tai pohtia yhdessä nuorten kanssa tulevaisuuden näkymiä keskusteluissa. Yhteistyö koulun opinto-ohjaajien kanssa tärkeää.

Koulunuorisotyöntekijä elää koulun arkea siinä missä muukin kouluyhteisö osallistumalla koulujen omiin teemapäiviin, tapahtumiin ja retkiin. Yhteisöllisyyttä voidaan lisätä yhteisellä suunnittelulla ja järjestelyillä. Juhla- ja muut erityispäivät kuuluvat niin ikään koulunuorisotyöntekijän arkeen kouluyhteisössä. Niissä koulunuorisotyöntekijän mukana oleminen, tukeminen ja toimiminen yhdessä oppilaiden kanssa on osa hänen työnkuvaan.

Halutessaan luokanvalvoja voi järjestää valvontaluokkansa kanssa omia iltoja. Toiminta kohdistuu vapaa-aikaan ja lisää ryhmähenkeä. Omat illat suunnitellaan ja toteutetaan oppilaiden kanssa yhdessä. Koulunuorisotyöntekijä voi osallistua näihin iltoihin opettajan lisäksi toisena aikuisena. Iltaisin tapahtuvaan toimintaa voidaan laskea myös koulunuorisotyöntekijän osallistuminen vanhempainiltoihin. Omalla läsnäolollaan hän viestittää olevansa osa kouluyhteisöä ja tulee tutuksi myös vanhemmille. Tarvittaessa koulunuorisotyöntekijä voi tuoda vanhemmille esiin omaa näkökulmaansa, mitä nuorille kuuluu.

7.2 Työn arviointia

Koin kehittämistyön aiheen erittäin mielenkiintoiseksi ja tarpeelliseksi. Koulunuorisotyöntekijän toimenkuva ei ole uusi ja monessa kunnassa, missä sitä jo toteutetaan, työmuodot eivät juurikaan poikkea toisistaan. Tärkeimmäksi asiaksi tässä kehittämistyössä nousi nuorten seurassa oleminen ja työn suunnitelmallisuus. Koulunuorisotyöntekijän tehtävät nousevat pitkälti koulussa koetuista tarpeista. Tarpeisiin vastaaminen vaatii pitkäjänteistä työtä. Mahdollisuudet työnkuvan kehittämiseksi ja toiminnalle lähtevät pitkälti koulujen omista tarpeista. Koulunuorisotyön punaiseksi langaksi paljastui ajan merkitys. Työnkuvan suurin tarve ja tehokkuus kumpuaa siitä, että aikaa on riittävästi kohtaamiselle, aikataulutuksesta tulisi välttää. Haastatteluista keräämäni kehittämisideat tukevat nuorisotyöllisiä työmuotoja. Opinnäytetyön teoria osuudessa käsittelemäni koulunuorisotyöntekijän nimike aiheutti kehittämistyöni kannalta hämmennystä. Onko kyseessä kunnassa työskentelevien nuorisotyöntekijöiden työn

lisääminen koulunpuolelle? Vaiko koulun omaan henkilökuntaan kuuluva nuorisotyöntekijä. Kummallekin työmuodolle on tarvetta. Asioiden selkeyttämiseksi väittäisinkin, että koulussa vastaavaa työtä tekevän henkilön työnimike voisikin olla joku muu kuin nuorisotyöntekijä, vaikka työssä käytettävät menetelmät ovatkin nuorisotyölle ominaisia. Jatkotutkimuksena mielenkiintoista olisi kartoittaa nuorten kokema tarve työnkuvalle ja mahdollisen koulunuorisotyöntekijän työn vaikuttavuuden mittaaminen.

Teoriaan perehtyminen toimijuuden viitekehyksessä aluksi tuntui hieman kaukaiselta, yhteisöllisyyteen tai osallisuuteen verrattuna. Työstäessäni tätä opinnäytetyötä, toimijuus, syrjäytyminen ja sen kannalta tehtävä ennaltaehkäisevä työ, etenkin kouluissa, nousi erittäin ajankohtaiseksi ja arvoon arvaamattomaan. Koronan jälkeisiin elvytystoimiin hallitus on esittänyt 12 miljoonan euron määrärahan nuorisotyön vahvistamiseen niin kouluissa ja oppilaitoksissa kuin etsivään nuorisotyöhön. Lisäksi kouluissa tehtävän nuorisotyön lisäämiseksi ja vahvistamiseen on haettavissa erityisavustusta. Etäkoulun aiheuttamia vaikutuksia, kouluun paluuta, mahdollisen tulevan etäopetuksen ja siihen siirtymistä halutaan sujuvoittaa. Etsivän nuorisotyön resursseja halutaan lisätä. (Aluehallintovirasto 2020.)

Opinnäytetyön luotettavuutta arvioidessani voin todeta, että työnmallin kehittämisen suhteen koen haastattelujen määrän olleen riittävä. Uutta tietoa ei noussut. Koko koulun henkilökunnalle teetetyssä kyselyssä olisi saattanut tulla enemmän hajontaa, etenkin kehittämisen suhteen. Toisaalta haastatteluissa saatu aineisto on laadullisempaa verrattuna kyselyjen tuottamiin ehkä suppeampiin vastauksiin. Analysoidessani haastattelun vastauksia liittyen koulussa jo aiemmin tehtyyn nuorisotyöhön, haastateltavien määrä olisi voinut olla isompi. Yläkoulussa aineopettajat voivat tehdä yhteistyötä nuorisotyöntekijöiden kanssa omilla oppitunneillaan niin, että koulun muu henkilökunta ei ole tietoisia siitä. Näin ollen, aikaisempi koulussa tehty nuorisotyö saattoi jäädä haastatteluissa todellisuutta suppeammaksi. Itse kehittämistyön kannalta sillä ei ole suurta merkitystä. Kokemukset siitä, mitä koulussa on aiemmin tehty ovat olleet hyviä ja nuorisotyön näkyvyys todettiin tarpeelliseksi.

Aloittaessani opinnäytetyöprojektin pohdimme tilaajan kanssa yhteistyössä tutkimuskysymyksiä. Palautteessa tilaaja koki niiden olleen juuri oikeat kysymykset tutkimuk-

sen kannalta. Teoriaosuus oli tilaajan mielestä kattava sekä avainkäsitteet ymmärrettävästi avatut. Itse koulunuorisotyöntekijän toimenkuvaa ja siihen liittyviä kokonaisuuksia avasin ensin kokonaisuuksina ranskalaisin viivoin. Palaute keskustelussa tilaajan toiveena oli avata tarkemmin nämä kokonaisuudet, kertomalla mitä ne pitävät sisällään. Tätä kautta itse vuosikellon malli ja siinä esiintyvät työtehtävät avautuvat paremmin käytäntöön. Tilaaja koki työn ajankohtaiseksi Naantalien yläkoulujen kannalta.

Lopuksi voinkin todeta, että kokonaisuudessaan opinnäytetyöni kokoaa tutkimuksen kannalta tarvittavan tiedon. Ennaltaehkäisevä toiminta toimijuutta tukien ja syrjäytymisen riskejä ehkäisten, kohtaa tutkimuksestani esiin nousseen tarpeen työmuodolle. Olkoon työnkuvan nimike mikä tahansa, koulunuorisotyöntekijä, kouluvalmentaja, kouluohjaaja, yhteisöpedagogi tai hyvinvointi-ohjaaja, on matalan kynnyksen palvelulle koulussa tarvetta. Työnkuvaa tulee kehittää tarpeen mukaan, kaikkia asiasta kiinnostuneita tai osallisia osallistaen. Opettajilla on pedagoginen osaaminen hallussaan ja nuorisotyön ammattilaisella hiljaista tietoa kohtaamisen taidosta. Kasvatustyössä nämä taidot tukevat nuoria ja kasvatuskumppanuus toteutuu. Tuotoksena syntynyt työnkuvan vuosikello on suuntaa antava, jonka pohjalta on hyvä lähteä rakentamaan uutta tarpeen mukaan.

LÄHTEET

Allianssi viitattu 10.09.2020 <https://www.alli.fi/palvelut/nuorten-osallisuus>

Allianssi viitattu 27.02.2020

<https://www.alli.fi/uutiset/nuorisotyö-tuo-kouluihin-lisaa-yhteisöllisyyttä>

Allianssi viitattu 26.02.2020

<https://www.alli.fi/uutiset/mita-nuoret-toivovat-nyt-aikuisilta-mpkorona-kyselyssa-selvitettiin-nuorten-ajatuksia>

Aluehallintovirasto viitattu 15.08.2020 http://www.avi.fi/web/avi/tiedotteet-2020/-/asset_publisher/UNKeWEF40g5w/content/etsivan-nuorisotyön-ja-oppilaitoksissa-tehtävän-nuorisotyön-vahvistamiseen-12-miljoonaa-euroa-osana-koronatilanteen-jalkeista-elvytystä;jsessionid=82C9F9CFF8E6718F56807EFC96A75D24?redirect=http%3A%2F%2Fwww.avi.fi%2Fweb%2Favi%2Ftiedotteet-2020%3Bjsessionid%3D82C9F9CFF8E6718F56807EFC96A75D24%3Fp_p_id%3D101_IN-STANCE_UNKeWEF40g5w%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-8%26p_p_col_pos%3D1%26p_p_col_count%3D2%26p_r_p_564233524_categoryId%3D14400%26p_r_p_564233524_resetCur%3Dtrue

Ahlberg, Jenna & Appelgren, Jani & Järvinen, Eveliina & Häsä, Sari & Komulainen, Tuulikki & Koponen, Petteri & Kääpä, Jutta & Laitinen, Markus & Penttilä, Annariina & Rihu, Maritta & Tani, Hanna 2018. Koulunuorisotyön käsikirja. Viitattu 22.04.2020 https://www.nuortenkouvola.fi/wp-content/uploads/sites/4/2018/12/Koulunuorisotyö_kasikirja_WEB.pdf

Blom, Laura. 2018. Lapsen toimijuus varhaiskasvatuksen toiminta- ja opetussuunnitelmassa vuosina 1975–2016. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteen pro gradu-tutkielma.

Cacciatorre, Raisa & Korteniemi-Poikela, Erja & Huovinen, Maarit 2009. Miten tuen lapsen ja nuoren itsetuntoa. Toinen painos. Juva: WS Bookwell oy.

Eteläpelto, Anneli 2011. Mitä on toimijuus ja mihin sitä tarvitaan. Jyväskylän yliopisto. Luentodiat. Viitattu 28.04.2020. <https://www.jyu.fi/hankkeet/interaktiivinen/yleisluentodiat/etelapelto>

Hakoluoto, Tanja, & Jukkala, Tarja & Lämsä, Tero. Nuorisotyö koulussa. Yhteisöllistä kasvatuskumppanuutta. Humanistinen ammattikorkeakoulu: Verkko Sarja F. Katsoaksia ja aineistoja 28.

Hautio, Minna 2020. Opinnäytetyön henkisempi ulottuvuus. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Luentodiat.13.2.2020

Hyvärinen Matti & Nikander Pirjo & Ruusuvuori Johanna. 2017. Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino.

Isola Anna-Maria & Kaartinen, Heidi & Leeman, Lars & Lääperi, Raija & Schneider, Taina & Valtari, Salla & Keto-Tokoi, Anna 2017. Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa. Helsinki: Juvenes Print- Suomen Yliopistopaino Oy

Kaarinan kaupunki 2020. Viitattu 25.02.2020. https://www.kaarina.fi/lapset_ja_nuoret/nuoret/fi_FI/Koulunuorisoty/

Kananen, Jorma. 2008. Kvali. Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. 1.painos. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, Jorma. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, Jorma. 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kiuru, Hanna 2020. Mielenterveyspolitiikka, opiskelijoiden psyykinen pahoinvointi ja yhteisöllisyyden merkitys. Viitattu 27.02.2020 <https://www.humak.fi/blogit/humak-mielenterveyspolitiikka/>

Kiilakoski, Tomi 2013. Koulu ja nuorisotyö. Yhteiset tavoitteet ja käytännöt. Koulun ja nuorisotyön yhteistyöseminaari. Kuopio 05.09.2013 . Viitattu 18.04.2020. <https://www.slideshare.net/TomiKiilakoski/kiilakoski-nuorisoty-koulussa-050913>

Kiilakoski, Tomi 2014. Koulu on enemmän: Nuorisotyön ja koulun yhteistyön käytännöt, mahdollisuudet ja ongelmat. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Kiilakoski, Tomi 2015. Nuorisotyön luonnetta ja merkitystä on kirkastettava. Näkökulma 6/2015 viitattu 16.04.2020 https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/tiedostot/nakokulma06_nuorisoty_nuonnetta_ja_merkityst_on_kirkastettava.pdf

Kolehmainen, Marjo 2013. Uusiutuva koulu ja nuorisotyö. Nuorisotyöntekijä koulussa on kasvattaja ristiaallossa. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja F 17 Katsauksia ja aineistoja.

Kolehmainen, Marjo & Lahtinen, Pauliina 2014. Nuorisotyötä koulussa: Yhteisen toimintakulttuurin kehittäminen. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu, Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hanke.

Kopakkala, Pekka 2011. Porukka, jengi, tiimi. Ryhmädynamiikka ja siihen vaikuttaminen. Helsinki: Edita Prima Oy

Kosonen, Matleena & Romppanen, Heidi 2018. Nuorten kokema osallisuus ja toimijuus Ohjaamoiden asiakkaina. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteen pro gradututkielma.

Kuivakangas, Johanna 2014. Yhteisöpedagogiikan uudet avaukset. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja C oppimateriaaleja 29,2012.

Murto, Kari 2014. Viitattu 27.02.2020 <https://www.sya.fi/yhteisollisyydesta/>

- Myrskylä, Pekka 2012. Hukassa –Keitä ovat syrjäytyneet nuoret. Eva analyysi No 19. Viitattu 17.5.2020 <https://www.eva.fi/wp-content/uploads/2012/02/Syrjaytyminen.pdf>
- Naantalin kaupunki 2019. Lapsiperheiden palvelut Naantalissa. Esite. viitattu 21.04.2020 https://issuu.com/naantalin_kaupunki/docs/issuu_lapsiperheiden_palvelut_naant
- Naantalin kaupunki 2020. Viitattu 24.02.2020. <https://www.naantali.fi/fi/kasvatus-ja-koulutus/perusopetus>
- Nikoskinen Elina & Lind, Kimmo 2020. Laadullisen aineiston analysointi. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Luentodiat. Viitattu 14.5.2020
- Nikki, Nina. Sosiaalispsykologinen lähestymistapa. Helsingin yliopisto. Artikkel. Viitattu 19.2.2020 <http://www.helsinki.fi/teol/pro/emo/tarkastelutapoja/sosiaalitie-teet6.html#1>
- Nivala, Elina & Rynnänen Sanna 2019. Sosiaalipedagogiikka. Kohti inhimillisempää yhteiskuntaa. Tallinna: Gaudeamus
- Nousiainen, Leena & Piekkari, Ulla 2007. Osallistuva oppilas- yhteisöllinen koulu. Toimivan oppilaskunnan opas. Opetusministeriön julkaisuja 2007:32. Viitattu 13.5.2020 <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79402/opm32.pdf?sequence=1>
- Nuorisolaki 72/2006 1 §
Nuorisolaki 1285/2016 2 §
- Ojasalo, Katja & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2015. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 3–4 painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy
- Opetushallitus 2020. Viitattu 27.02.2020. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-opetussuunnitelman-ydinasiat>
- Opetus ja kulttuuri ministeriö 2020. Viitattu 01.09.2020. <https://minedu.fi/suomenmalli>
- Pekkarinen, Virva-Liisa 2007. Elämänkaaren eri vaiheet. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Oppimateriaali diat. Viitattu. 18.5.2020 https://oppimateriaalit.jamk.fi/elinikainenohjaus/files/2015/06/elamankaaren_eri_vaiheet.pdf
- Perusopetuslaki 628/1998 2§
- Rauas, Minna 2019. Pieniä tekoja, suuria asioita. Nuorisotyön eettinen näkökulma. 2. uusittu painos. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja 99.

Salin, Ossi 2010. Työntekijän sosiaalisen identiteetin valinnat. Akateeminen väitöskirja. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print viitattu 26.5.2020 <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/66582/978-951-44-7994-6.pdf?sequence=1>

Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkojulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarasto [ylläpitäjä ja tuottaja]. <<https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/>>. (Viitattu 30.03.2020.)

Suomen Riskienhallintayhdistys 2020. Viitattu 16.09.2020 <https://pk-rh.fi/tools/swot.html>

Vanhalakka-Ruoho, Marjatta 2015. Toimijuus ja suunnanotto elämässä. Teoksessa Päivi Atjonen (toim.) Toimijuus, ohjaus ja elämänkulku. Helsinki: Kopio Niini Oy, 39-56

LIITTEET

Liite 1

Kirje haastateltaville

Moikka!

Kiitos, että osallistut opinnäytetyöhöni liittyvään haastatteluun.

Opinnäytetyöni teen Naantalin kaupungin yläkouluille. Kehittämistyön aihe on: Koulunuorisotyö Naantalin yläkouluissa.

Tarkoituksena on kehittää työnkuvan malli, joka toiminnaltaan vastaisi tilaajan, eli Naantalin yläkoulujen tarpeeseen. Tutkimuksen tulisi valmistua tämän kevään aikana.

Tutkimukseen tarvittavaa aineistoa kerään haastattelujen ja sen yhteydessä tehtävän SWOT-analyysin avulla. Haastattelut äänitetään ja käytän äänitteistä keräämääni aineistoa analysoinnissa. Haastateltavat henkilöt eivät ole tunnistettavissa valmiissa tutkimuksessa. Haastateltavien henkilötietoja ei kerätä. Opinnäytetyön valmistuttua kaikki dokumentit ja haastatteluihin liittyvät aineistot hävitän asian mukaisesti.

Haastattelu kestää n. 1-1,5 h

Jos sinulle on tähän liittyen kysyttävää, otathan minuun yhteyttä!

Ystävällisin terveisin:

Yhteisöpedagogi opiskelija

Krista Lampolahti

040-418387

krista.lampolahti@humak.fi

Liite 2

Haastattelukysymykset

HAASTATTELU KYSYMYKSET

1. Miten teidän koulussa nuorisotyö on tullut tutuksi, miten sitä tehdään?
2. Minkälaisia kokemuksia teillä on siitä (koulun nuorisotyöstä)? Jos ei ole
Jatkokysymyksenä:
Mitä sen tulisi pitää sisällään?
3. Mitä ajatuksia sinulle tulee koulunuorisotyöstä ennalta ehkäisevänä työnmuotona?
4. Minkälaisissa tilanteissa voisit ajatella (tai olet ajatellut) koulunuorisotyöntekijästä ole-
van tukea itsellesi työssäsi ja ohjata oppilaan koulunuorisotyöntekijän luokse?
5. Minkälaista toimintaa toivoisit koulunuorisotyöltä oppilaitoksissa?
6. Mitä hyötyä oppilashuoltoryhmälle olisi koulunuorisotyöntekijästä?
7. Millaista nuorille tyypillistä toimintaa tai uusia trendejä havaitsette, joihin mielestänne
koulunuorisotyöntekijän olisi tarpeellista pitää teematunteja koulussa?
Mitä teema-tunnit voisivat olla?
8. Miten koulunuorisotyöntekijä voisi mielestäsi lisätä koulussa yhteisöllisyyttä?
9. Miten kehittäisit koulunuorisotyömuodon tehtäviä?
10. Missä opetuskokonaisuudessa nuorisotyön toiminta voisi olla osana ja edistää siten joi-
tain opetussuunnitelman tavoitteita?
11. Mitä sellaista opettamista/ kasvatustyötä koulussa nuorisotyö voisi tehdä, mitä oppitun-
neilla ei suoranaisesti pystytä toteuttamaan?

SWOT- analyysi: KOULUNUORISOTYÖNTEKIJÄ OSANA KOULUN ARKEA

Vahvuudet (S)	Heikkoudet (W)
Mahdollisuudet (O)	Uhat (T)

Liite 3

Koulunuorisotyöntekijän vuosikello

Vuosikello on suuntaa antava, pääosin koulunuorisotyöntekijä on siellä missä nuoret ovat: Mukana välitunneilla, aloittamassa oppituntia tai tarvittaessa oppitunneilla mukana. Koulunuorisotyöntekijä huomaa välitunnilla muun muassa yksinäiset oppilaat ja tarjoaa tukeaan osallistumisessa sosiaaliin tilanteisiin. Koulunuorisotyöntekijä voi pitää myös työpistettään paikassa, mistä hänet on helppo tavoittaa.

ELOKUU -omapäivät 7. lk (yhteistyö nuorisopalvelujen kanssa) -välituntitoiminta käynnistyy -tuki ja ystävöppilaiden tukena 7.luokkalaisten opastuksessa -käytävä päivystys alkaa (työpiste aulan läheisyydessä)	SYYSKUU -omapäivät jatkuu 8-9 lk.(yhteistyö nuorisopalvelujen kanssa) - kerhotoiminta koulupäivän jälkeen. (Vuositainen kohderyhmä, esim. harrastuksettomat, yksinäiset, peliryhmä, elämäntaidot jne.) - Vanhempainilloissa mukana	LOKAKUU -Teemapäivät (7-8 lk. tunnetaidot, yht. työ terveystiedonopettaja) -Rennox- ryhmät -ilmiössä mukana olo ja suunnittelu -Luokkien omissa illoissa mukana jatkuen läpi vuoden tarpeen mukaan	MARRASKUU -Teematunnit ("Speed dates" 2.asteen oppilaitosten esittäytymispäivät 9. luokkalaisten yhteistyössä opon kanssa) -ehkäisevän päihdetyönviikko -"Päikkis"-välitunnit starttaa -pikkujoulu juhlien järjestelyissä mukana	JOULUKUU - koulun juhlat -Teematunnit 9lk.mielenterveys ja stressi-päivät
TAMMIKUU -Ilmiössä mukana suunnittelussa ja toteutuksessa - kerhotoiminta jatkuu	HELMIKUU -seksuaalikasvatus messut 8 lk. oppilaille yhteistyössä terveystiedon opettajien kanssa -Ystävänäpäivä teema	MAALISKUU Teemapäivät ("speed dates" 8lk. eri ammatteihin tutustumisen yhteistyössä opojen kanssa) -Rennox ryhmä	HUHTIKUU -Teemapäivä 9.lk seksuaalikasvatuspäivät (yhteistyössä terveystiedon opettajan kanssa) -Aprilli -pläjäys -vappu juhlien suunnittelussa ja toteutuksessa mukana -retket	TOUKOKUU -Tulevien 7. luokkalaisten vierailut -Ysi-gaalat, kevätjuhlat -ensi lukukauden suunnittelua

Liite 4

SWOT-ANALYYSI Koulunuorisotyöntekijä osana koulun arkea

Neljä kenttää: vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat.

Vahvuudet (S)	Heikkoudet (W)
<p>-Tuttu ihminen, rytmi ja rutiini. Saavutettavissa koulun arjessa, kohtaamiseen oppilaiden kanssa ja suunnitteluun opettajan työparina.</p> <p>-Yksi aikuinen lisää koulun arjessa, ei pelkästään opettajia.</p> <p>-Ymmärtää nuorisokulttuuria, turvallinen helposti lähestyttävä aikuinen, ei opettaja. Oppilaiden ei tarvitse pelätä vaikuttavuutta arvosanoihin. Monipuolinen, tarpeen mukaan muokkautuvat tehtävät. Voi tehdä yksilö- ja ryhmätyötä.</p> <p>-Yksi aikuinen lisää kohtaamassa oppilaita. Tietävät heistä asioita, joita opettajat eivät tiedä, eikä tarvitsekaan tietää, sen puolen ihmisiä. Mielenkiintoinen työpari opettajalle.</p> <p>-Ei aikatauluja tai agenda, että mitä pitää saada tehtyä. Oppilaslähtöistä työtä. Ei vastakkain asettelua nuorten kanssa, vaan aikuinen heidän puolellaan.</p>	<p>-Liika innokkuus: Koulun perustyö saattaa hämärtyä, liian ”kansanhuvien” takia.</p> <p>-Käyttääkö oppilaat ”tekosynä” päästäkseen pois opitunneilta. Nuorten pitää ottaa itse vastuuta.</p> <p>-Uusi juttu, ymmärtääkö päättäjät ammatin tuoman hyödyn ja sen että, tarvetta on.</p> <p>-Kaavoihin kangistuminen: nuorisotoiminta nuorisotaloilla ja koulu täällä, ettei kouluun kuulu kuin tietyt. Ettei koeta, että astutaan toisten työkentälle tai varpaille. Ennaltaehkäisevyyttä painotettava, kuraattoria jo tarvitaan. Mitä enemmän on palveluita, sitä aikaisemmin pystytään nappaamaan.</p> <p>-Hänen tulisi olla ammattitaitoinen, itsenäinen ja osaava, ei opettajien ohjattava, ei lisää työtä opettajille tuottava henkilö.</p> <p>-Miten rooli noteerataan koulussa, suhteessa muihin aikuisiin.</p>

Mahdollisuudet (O)	Uhat (T)
<p>-Mahdollisuuksia mihin vaan. Saman aikaan ohjaamis- ja kasvatusmahdollisuus muiden koulun ammattilaisten kanssa. Ajan myötä mahdollisuuksista voidaan sopia; ei niin, että koulunuorisotyöntekijä niitä yksin omassa roolissaan keksii.</p> <p>-Yhteistyön eri muodot. Luotettava aikuinen lisää, jolla on aikaa kuunnella.</p> <p>-Olla oppilaiden ja opettajien välillä turvallinen välien selvittelijä. Tarvelähtöisyys etusijalla; annetaan aikaa siihen, mihin sitä tarvitaan. Osallisuus lisääntyä ja yksinäisyys vähenee.</p> <p>-Toinen aikuinen jakamassa murheita ja iloja lapsesta. Nuorisotyöntekijä saattaisi nähdä ja olla hänen kanssaan vapaa-ajalla tai tuoda näkökulmaa ja lohtua.</p> <p>-Arvokas näkökulma koulun toimintaympäristöstä nuorten näkökulmasta. Mitä nuoret kaipaavat. Koko yhteisölle mahdollisuus hyötyä aikuisesta, jolla on näkökulmia ”pinnan alta”. Aikuinen, jolle uskalletaan kertoa asioista. Koko yhteisölle tuki ja turva.</p>	<p>-Ei ole koulunkäynninohjaaja. Henkilökunta ei saa unohtaa rooleja.</p> <p>-Rooli? Kokeeko kuraattori uhkana.</p> <p>- Jos ei onnistu tuomaan ammattiaan esiin, on irrallinen pala: ei osa henkilökuntaa eikä nuoret löydä hänen luokseen juttelemaan.</p>